

året 2002

Kungl. Hovstaterna

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Några evenemang 2002

Foto: CHARLES HAMMARSTEN, IBL-bildbyrå

Foto: CHARLES HAMMARSTEN, IBL

Foto: HENRIK MONTGOMERY, PB

Foto: CHARLES HAMMARSTEN, IBL-bildbyrå

Foto: EWA MALMSTRÖM, Svensk Papperssidning

Foto: JONAS EKSTRÖMER, Pressens Bild

*H.M. Konungens födelsedag
Bröllop i Norge
Representationsmiddag
Stockholms 750-årsjubileum
Invigning av pappersmaskin i Hallstavik
H.K.H. Kronprinsessans 25-årsdag*

Förord

Enligt en överenskommelse träffad 1996 mellan regeringen och riksmarskalksämberet skall ämbetet årligen till riksdag och regering lämna en berättelse över den samlade verksamheten inom de Kungl. Hovstaterna. Berättelsen skall enligt överenskommelsen i första hand fokusera på verksamheten vid Ståthållarämbetet och Kungl. Husgerådskammaren. Föreliggande verksamhetsberättelse avser 2002 och är den sjunde i raden av sådana rapporter.

Under det gångna året har efterfrågan på kunglig medverkan vid ceremonier av olika slag varit fortsatt stor. Cirka 1 000 seriösa inbjudningar och propåer har under året inkommit från institutioner, organisationer och företag runt om i landet. Mot slutet av året har en uppgång i efterfrågan märkts, vilket förmodligen sammanhänger med att de kungliga ungdomarna blivit alltmer synliga i officiella sammanhang.

Besökarantalet till de kungliga slotten har under året minskat med nästan 80 000 besökare till ca 650 000. Flera museer rapporterar om en liknande nedgång och förklarar den med den varma sommaren.

Mätt i ekonomiska termer omsatte verksamheten i de Kungl. Hovstaterna ca 178 miljoner kronor under 2002. Därav avsåg 48 miljoner Kungl. Djurgårdens Förvaltning, vars eventuella överskott endast får användas för "Djurgårdens förbättrande och förskönande". Ca 3 miljoner utgjordes av tillfälliga projektbidrag från bl.a. stiftelser.

Inkomster i form av avgifter för visningar m.m. täckte ungefär sina kostnader och var ca 41 miljoner. Statsanslaget var 87,5 miljoner kronor, varav 42,9 avsåg Slottsstaten och 44,6 Hovstaten.

Antalet tillsvidareanställda var under året 208 personer motsvarande 193 heltidstjänster. Av dessa var 50,5 procent kvinnor och 49,5 procent män. I chefsgruppen ingår fyra kvinnor och fem män.

Stockholm i mars 2003

Gunnar Brodin

Riksmarskalk

Innehåll

FÖRORD	3
KONUNGENS UPPGIFTER SOM STATSCHEF	5
DE KUNGL. HOVSTATERNA	5
DAGBOK för 2002	6 - 30
HOVSTATERNAS ORGANISATION	6
RIKSMARSKALKSÄMBETET	7
Övrigt	8
Kansli	9
Medaljföräningar	10
Personalavdelning	12
Ekonomiavdelning	14
Informations- och pressavdelning samt H.K.H Kronprinsessans kansli	16
HOVMARSKALKSÄMBETET med Ceremonistaten	19
H.M. DROTTNINGENS HOVSTAT	21
H.K.H. HERTIGINNANS AV HALLAND HOVSTAT	23
HOVSTALLET	24
HUSGERÅDSKAMMAREN med Bernadottebiblioteket	25
STÅTHÅLLARÄMBETET	31
2 BOKSLUT	42
KUNGL. SLOTTSTATEN	
KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING	

UTGIVEN AV:

Kungl. Hovstaterna
Kungl. Slottet
111 30 Stockholm
tel: 08 - 402 60 00
www.royalcourt.se

REDAKTION:

Ann-Charlotte Jernberg, Ann-Christine Jernberg, Christer Lignell, Per Törnblom

FOTOGRAFER:

Bertil Axelsson (sid 23), Jan Collsjö, Pressens Bild (24), Alexis Daflos, HGK (omslag samt övriga), Jonas Ekströmer, Pressens Bild (2, 21), Monica Eriksson (omslag), Charles Hammarsten, IBL-bildbyrå (2, 9, 13, 15, 17, 19, 20), Evelyina Hanser (16), Mikael Jansson (8), Ewa Malmström, Svensk Papperstidning (2), Arturo Mari, Pressens Bild (24), Henry Montgomery, Pressens Bild (2, 11), Håkan Nyström, Försvarets Bildbyrå (29), Nisse Schmidt (22), Jorge Uzon, Pressens Bild (26)

LAYOUT, ILLUSTRATIONER:

Monica Eriksson, iLLUME

TRYCK:

AB C O Ekblad & Co,
Västervik 2003

PAPPER:

Inlaga: 100 g Silverblade Silk
Omslag: 200 g Silverblade Art

ORG.NR.

902000-7374
H.M. Konungens hovförvaltning
202100-3484
Kungl. Slottsstaten
802000-6808
Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Konungens uppgifter som statschef

Sverige är en av världens äldsta monarkier. På den plats där Stockholms Slott ligger har det legat en borg i över tusen år. Genom århundradena och in i våra dagar har det funnits en regerande monark i borgen.

Monarki betyder egentligen envælde och den svenska monarkin har genom historien uppträtt i många olika skepnader. Liksom våra nordiska grannländer Danmark och Norge är Sverige i dag en **konstitutionell monarki**, vilket innebär att monarkens befogenheter är reglerade i konstitutionen (grundlagen).

Enligt den 1974 införda regeringsformen har den svenska monarken huvudsakligen ceremoniella och representativa plikter som **”samlande representant och symbol för landet”**. Monarken är statschef med uppgifter som i grundlagen endast beskrivs i allmänna termer. Klart utsagt är dock att monarken skall vara ordförande vid informations- och regeringsskifteskonseljer liksom vid sammanträden i utrikesnämnden. Han skall också öppna riksmötet. Vidare gäller att monarken skall representera Sverige vid in- och utländska statsbesök samt ta emot utländska sändebud för ackreditering.

Då Kungen är förhindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef exempelvis p.g.a. utlandsresa till avlägsen eller svårtillgänglig ort inträder Kronprinsessan Victoria, Prins Carl Philip eller Prinsessan Madeleine i nu nämnd successionsordning som tillfällig riksföreståndare.

De Kungl. Hovstaterna

De Kungl. Hovstaterna är den officiella beteckningen på den organisation (i dagligt tal kallad hovet) som har till uppgift att bistå statschefen och det Kungl. Huset i deras officiella plikter. En viktig uppgift för Hovstaterna är också att vårda och för allmänheten visa det kulturarv som är förbundet med den svenska monarkin.

Konungens valspråk **”För Sverige – I tiden”** skall vara vägledande för Hovstaterna.

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

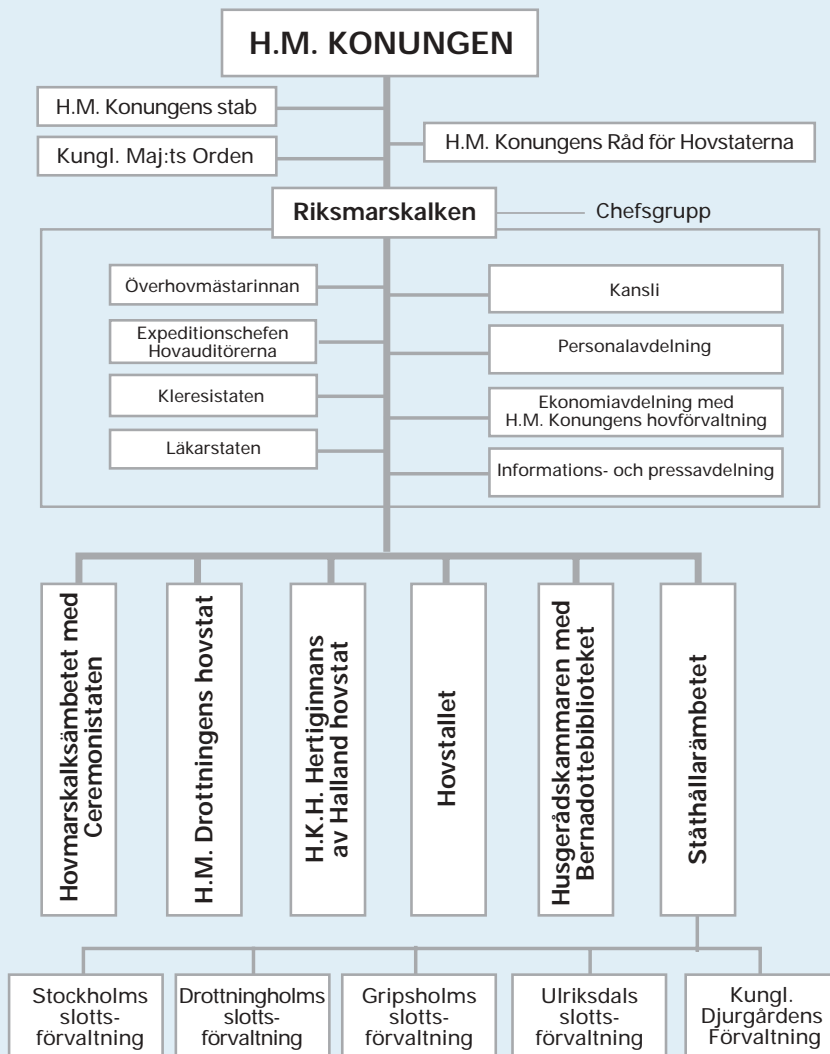
JANUARI

- 8 Företrädare: landshövding Mats Hellström
 Företrädare: statsrådet Jan O. Karlsson
 Närvaro vid föreställningen av Bohème, Kungl. Operan
- 9 Konselj
- 11 Diplomatomtagning
 Företrädare: redaktör Rolf Seelmann-Eggbert
- 14 Närvaro vid Svenska Idrotts-
 galan, Globen, Stockholm
- 15 Företrädare: avgående statsrådet Maj-Inger Klingvall
 Företrädare: avgående och tillträdande preses i Konstakademien Henry Montgomery repektive arkitekten Mats Edblom

- 16 Utdelning av Prins Carl-
 medaljen till Dr Cornelio Sommaruga
 Företrädare: författaren Bengt Jangfeldt
 Representationsmiddag
- 21–25 Utbildning vid Statsråds-
 beredningen
- 22 Möte med World Childhood
 Foundations referensgrupp
 Presentation av ”Digitala
 kartor över Djurgården”
- 23 Företrädare: preses Lena Torell
 m.fl. Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien
 Företrädare: utrikesrådet Sven-Olof Petersson
 Avskedsaudiens: Uruguays
 ambassadör Alfredo Cazes
 Utdelning av Drottning Silvias
 Jubileumsfonds stipendium
 Medverkan vid anslags-
 utdelning ur Barncancer-
 fonden, Stockholms Stadshus

Hovstaternas organisation

Chefsgruppen: Informationschef Elisabeth Tarras-Wahlberg, ståthållare Björn Sprängare, överintendent Agneta Lundström, förste hovmarskalk Johan Fischerström, statsfru Louise Lyberg, riksmarskalk Gunnar Brodin, hovstallmästare Jörn Beckmann, överintendent Bengt Telland och personalchef Gun-Britt Flingdal.

Riksmarskalksämberet

CHEF: RIKSMARSKALK GUNNAR BRODIN. Denne leder Hovstaterna och är inför Konungen ansvarig för hela organisationens verksamhet. Riksmarskalken svarar för kontakter med regering och riksdag samt ombesörjer de förberedande förhandlingarna ifråga om statsbesök. Det praktiska genomförandet av statsbesöken ankommer på chefen för Hovmarskalksämberet. Riksmarskalksämberet är riksmarskalkens stabsorgan och detta är fördelat på kansli, personalavdelning, ekonomiavdelning samt informations- och pressavdelning. Vid ämberet bereds och expedieras viktigare ärenden vid Hovstaterna såsom utnämningar, anslag från staten, medaljärenden m.m. Ämberet handhar samordningen av personalfunktionen vid Hovstaterna liksom förhandlingar om kollektivavtal och MBL-förhandlingar. Vidare är ämberet ansvarigt för Riddarholmskyrkans visning och vård. Ämberet handlägger även frågor rörande kungliga arkiv.

H.M. Konungens Råd för Hovstaterna leds av Konungen och har till uppgift att lägga fast principerna för den långsiktiga verksamheten samt att vara ett forum för frågor som kräver Konungens personliga synpunkter och beslut.

För samordning av olika verksamheter finns en **chefsgrupp** som sammanträder två gånger per månad under riksmarskalkens ledning och som utgörs av cheferna för de olika ämbetena och avdelningarna.

Till Riksmarskalksämberet hör:

ÖVERHOVMÄSTARINNAN, som medverkar vid statsbesök inom landet och vid andra ceremonier enligt Konungens bestämmande.

EXPEDITIONSCHEFEN, som handlägger frågor av allmänt administrativ och juridisk art.

HOVAUDITÖRERNA, som är juridiska rådgivare.

KLERESISTATEN består av **överhovpredikanten** och **hovförsamlingen**, som är en icke-territoriell församling inom Svenska kyrkan med en **pastor** som församlingspräst samt en **slottsorganist**. **Hovpredikanterna** tjänstgör inom hovförsamlingen.

LÄKARSTATEN, som består av två **förste livmedici** – Kungaparets läkare, **livmedici** och **hovtandläkare**.

24/1 Högtidliga audienser:

Cypern, Bosnien
Hercegovina, Italien,
Bangladesh

Företråde: ordföranden och
generalsekreteraren i Svenska
Turistföreningen Bengt K.
Johansson och Torbjörn
Widén

Närvaro vid seminarium om
terrorism, Uppsala Universitet

28 Audiens för Polens premiär-
minister

Närvaro vid Kungl. Skogs-
och Lantbruksakademiens
högtidssammankomst,
Musikaliska akademien med
efterföljande middag,
Stadshuset

29 Närvaro vid Engelbrekts-
skolans 100-års jubileum

30 Besök i K.R.I.S. (Kriminellas
Revensch I Samhället) lokaler

31 Middag med anledning av
Kronprinsens av Nederlän-
derna vigsel

FEBRUARI

1 Närvaro vid olika evenemang
med anledning av Kronprins-
ens av Nederländerna vigsel

2 Närvaro vid Kronprinsens av
Nederländerna vigsel följt av
lunch

3 Styrelsesammanträde i World
Childhood Foundation
Tyskland, Essen

4–8 Utbildning inom SIDA

4 Närvaro vid en välgörenhets-
middag med show på
Wallmans salonger arrangerad
av "Livslust"

5 Medaljutdelning av HMK
medalj

Företråde: landshövding
Björn Eriksson och ambassa-
dör Lars Bergqvist med
anledning av Birgittajubiléet

Deltagande i Hovstaternas
presentation av jubileums-
aktiviteterna Stockholm 750
år

6 Sammanträde med Siliva-
hemmets styrelse, Silvia-
hemmet

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

- 7/2 Möte med Hederskommittén för Stockholms 750-års jubileum
- 8 Diplomatomtagning
- 9 Möte med Swedish Baden – Powell Fellowship, Stockholms Slott
 Närvaro vid Svensk-Thaiändska föreningens galakväll till förmån för "Baan Chivit Mai – home for new life", Grand Hotel
- 11–14 Utbildning inom SIDA
- 15 Närvaro vid Greve Sigvard Bernadottes begravning, Engelbrektskyrkan med efterföljande mottagning på Waldemarsudde
- 17–24 Närvaro vid Vinter OS, Salt Lake City, USA
- 18 Utbildning inom SIDA

- 19 Fotografering, officiella bilder
- 20–22 Utbildning inom SIDA
- 22 Audiens: Brasiliens president Fernando Henrique Cardoso
- 25–1/3 Utbildning inom SIDA
- 25–27 Närvaro vid Carlson Companies Executive Conference, Carlson Honors Awards inkl. middag, University of Minnesota
- 28 Företrädare: landshövdingen i Jämtlands län Maggi Mikaelsson
 Företrädare: avgående landshövdingen i Kalmar län, Anita Bråkenhielm
- 28 Möte på Världsbanken, Washington

Övrigt

I nära anslutning till de Kungl. Hovstaterna verkar **H.M. Konungens stab** och **Kungl. Maj:ts Orden**.

H.M. Konungens stab

CHEF: STABSCHEF CURT SJÖÖ. I enlighet med hovstadgan samverkar Hovstaterna med H.M. Konungens stab. I praktiken fungerar staben som en del av Hovstaterna. Härigenom säkerställs ömsesidig information och erforderligt administrativt stöd så att verksamheten kan genomföras på ett smidigt sätt.

Huvudsakliga uppgifter är att stödja Konungen och Hovstaterna vad gäller försvarsanknuten verksamhet, bl.a. vissa ceremonier, samt att ständigt bistå Konungen med en vakthavande adjutant.

De dagliga uppgifterna löses främst av stabschefen och den vakthavande adjutanten. Den senare åtföljer alltid Konungen och har ett stort ansvar för programmets genomförande. Stabschefen deltar i planeringen av Kungäpares verksamhet, är även medlem i H.M. Konungens Råd för Hovstaterna.

H.M. Konungens stab tillhör Försvarsmakten, lyder direkt under Konungen och består utöver stabschefen av **adjutanter, f.d. adjutanter, vaktfria adjutanter** och **överadjutanter**.

Kungl. Maj:ts Orden

Kungl. Maj:ts Orden utövar under Konungens ledning tillsyn över de kungliga svenska riddarordnarna. Av dessa ordnar utdelas sedan 1975 endast **Serafimerorden** och **Nordstjärneorden** och detta blott till medlemmar av Kungahuset samt till utländska medborgare.

Serafimerorden tilldelas statschefer och därmed jämställda. Utländska medborgare som har gjort personliga insatser för Sverige eller för svenskt intresse kan erhålla Nordstjärneorden.

Serafimerorden finns endast i en grad medan Nordstjärneorden har fem grader. Orden utdelas av Konungen efter förord av regeringen.

Under Konungen, som är riddarordnarnas **stormästare**, leds Kungl. Maj:ts Orden av **ordenskanslern**. Vid ordenskansliet tjänstgör en **ordenssekreterare**, tillika **vice ordenskansler**, en **ordensintendent** och en **kanslist. Skattmästare** vid Kungl. Maj:ts Orden är f.n. chefen för Riksmarskalksämnetets ekonomiavdelning.

Ordenskapitlet, som bl.a. fattar beslut om ordnarnas ekonomiska angelägenheter, sammanträder normalt en gång per år under Konungens ledning.

Under 2002 förlänades Serafimerorden Slovakiska Republikens president Rudolf Schuster och Mexicos president Vicente Fox Quesade. Nordstjärneorden tilldelades 145 utländska medborgare.

Ordenskansliet biträder riksmarskalken i medaljären.

Till Riksmarskalksämberet hör även en rad institutioner såsom H.M. Konungens Råd för mark- och byggnadsfrågor, Stiftelserna Borgrättsfondernas stipendie- och understödsfonder, Kungl. Hovstatens gratialkassa och H.M. Konungens militärhospitals- och medaljfonder.

Vidare ingår Stiftelsen Drottningholms teatermuseum, Stiftelsen Kungl. Gyttjebad- och Brunnsanstalten Loka och Stiftelsen Drottning Victorias vilohem på Öland.

Bland övriga kungliga stiftelser kan nämnas Stiftelsen Konung Oscar II:s jubileumsfond, Stiftelsen Konung Gustav V:s jubileumsfond, 80-årsfond och 90-årsfond, Stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur, Stiftelsen Kronprinsessan Margaretas minnesfond, Stiftelsen Prins Gustaf Adolfs och Prinsessan Sibyllas minnesfond, Stiftelsen Kungaparets bröllopfond, Stiftelsen Drottning Silvias jubileumsfond för forskning om barn och handikapp, Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö samt Stiftelsen Konungens jubileumsfond för ungdom i Sverige.

Riksmarskalksämberets kansli

CHEF: KANSLICHEF CHRISTER LIGNELL. Inom avdelningen handhas juridiska och konstitutionella frågor liksom kontakterna mellan statschefen å ena sidan och riksdag och regering å andra sidan. Vidare åligger det kansliet att svara för sekretariatsuppgifter för H.M. Konungens Råd för Hovstaterna och för chefsgruppen, handläggning av frågor om Hovstaternas organisation samt bistå riksmarskalken i övriga frågor som ankommer på denne.

Vid kansliet finns även en **hovsekreterare**.

Under året har inom kansliet handlagts **juridiska och administrativa ärenden** som ankommer på riksmarskalken. Till dessa hör frågor rörande tillstånd att använda bilder på den Kungl. Familjen, användande av bild på den kungliga kronan i olika sammanhang samt upplåtelse av Riddarholmskyrkan för olika ändamål. Kansliet handlägger även ärenden rörande förfrågningar från forskare om att få ta del av material i **Bernadotteska Arkivet**.

Vidare svarar kansliet för **administration av vissa stiftelser**.

Kansliet har under året besvarat ett stort antal frågor från allmänheten, media och forskare angående tidigare händelser, ceremonier m.m. inom hovet.

Kansliet är ansvarigt för framtagande av underlag för och utgivande av den årligen utkommande **Hovkalendern**. I kalendern redovisas det tjänstgörande samt icke tjänstgörande hovet (i huvudsak pensionerade f.d. hovanställda). Kalendern innehåller också en placeringslista till ledning vid officiella tillställningar.

Kansliet har under året förberett och medverkat vid **medaljföränkningar**. De medaljer som föränkas är H.M. Konungens medalj, medaljen Litteris et Artibus, Prins Carl-medaljen och Prins Eugen-medaljen. På följande sidor redovisas de personer som under året mottagit medalj av H.M. Konungen.

MARS

- 2 Invigning av Samiska veckan
Invigning av Norrlands-Operans nya hus samt närvaro vid premiären av "Lycksalighetens ö", Umeå
- 4 Företrädare: republiken Litauens talman Arturas Palauskas
Totalförvarsutbildning, Södertälje
- 5 Information om Nationaldagsfirandet på Stadion
Intervju för Aftonbladets temanummer "Barn i Världen"
Sammanträde med Hederskommittén Stockholms 750 år
Närvaro vid världscup-tävlingen "Royal Palace Sprint" på skidor utanför Stockholms Slott
- 6 Företrädare: överdirektör Olof Edhag
Intervju för SVT-programmet "Livslust"
Företrädare: departementsrådet Krister Bringeus
Närvaro vid konsert med La Scalas orkester under ledning av Riccardo Muti, Berwaldhallen
Totalförvarsutbildning, Sätenäs
- 7 Högtidliga audienser Grekland, Lesotho, Mauritius, Gabon
UD informerar om Slovakien, HMÄ:s sammanträdesrum
Audiens: Kirgizistans president A. Akaev med fru
Representationsmiddag
Totalförvarsutbildning, Skövde
- 8 Närvaro vid Astrid Lindgrens begravning i Storkyrkan
- 9-10 Närvaro vid Svenska Skidspelen World Cup 2002 i Falun
- 10 Prisutdelning vid World Cup Biathlon, Östersund

10-23 Studieresa i Uganda, Kenya och Etiopien

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

- 11/3 Närvaro vid Sveriges Skogsvårdsförbunds skogliga högtidsprogram 2002 i Stockholm
 Intervju med slovakiska journalister
- 12 Invigning samt anförande WHO/UNICEF-konferensen "Global Consultation on Child and Adolescent Health and Development", Stockholm
 Lunch följt av styrelsesammanträde med World Childhood Foundation
 Möte med 30-Klubben (WWF)
- 13 Företrädare: direktör Lars-Eric Petersson
- 18 Närvaro och prisutdelning vid galakvällen "Årets Byggen", Cirkus, Stockholm
- 19 Närvaro vid vaktskiftet av garnisonsbefälet på Drottningholms Slott
 Företrädare: professor Anders Karlqvist
 Närvaro vid Uppfinnar-kollegiet, Observatoriet
 Middag hos Slovakiens ambassadör
- 20–21 Närvaro vid "Total SM" på skidor i Gällivare
- 20 Heltagsseminarium på Silviahemmet "Gränslös kommunikation vid demenssjukdom"
 Närvaro vid Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens årshögtid i Riddarhuset med efterföljande middag på Grand Hotel, Vinterträdgården
- 22 Företrädare: Svenska Akademiens ständige sekreterare Horace Engdahl
 Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation, München
- 23 Invigning av utställningen "En tidsresa – Stockholm 750 år", Stockholms Stadsmuseum
- 25 Totalförsvarsutbildning, Försvarsdepartementet
- 26 Företrädare: Anita Lindqvist och Mats Pettersson, Svenska Scoutrådet
 Sammanträde med H.M. Konungens Jubileumsfond för Ungdom i Sverige
 Totalförsvarsutbildning, Försvarsdepartementet

Medaljförleningar

Den 28 januari 2002

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:e storleken i serafimerordens band

- Överintendent **Hans Henrik Brummer**
 För en framstående museimannagärning
- Teaterchefen **Ingrid Dahlberg**
 För framstående insatser som teaterchef
- Direktören Greve **Gustaf Douglas**
 För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv
- Godsägare **Carl Gustaf von Ehrenheim**
 För framstående insatser för Svenska kyrkan
- Personalchef **Gun-Britt Flingdal**
 För förtjänstfulla insatser som personalchef vid de Kungl. Hovstaterna
- Direktör **Anna-Greta Leijon**
 För betydelsefulla insatser för svenskt samhällsliv
- Direktör **Stefan Persson**
 För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv
- Generallöjtnant **Curt Sjöö**
 För förtjänstfulla insatser som chef för H. M. Konungens stab
- Ståthållaren, Skog dr **Björn Sprängare**
 För förtjänstfulla insatser som chef för Ståthållarämbetet
- Professor **Bo Sundqvist**
 För betydelsefulla insatser för högre utbildning och forskning
- f.d. Regeringsrådet **Bertil Werner**
 För mångåriga värdefulla insatser som styrelseordförande i stiftelsen Konung Oscar I:s Minne

8:e storleken i serafimerordens band

- Professor **Per Belfrage**
 För betydelsefulla insatser för den medicinska utbildningen och forskningen
- Programdirektör **Ingvar Bengtsson**
 För betydelsefulla insatser för Sveriges Television
- Med dr h c **Barbro Dahlbom-Hall**
 För viktiga insatser för chefsutbildning och för att förbättra kvinnans ställning i arbetslivet
- Kammarherre **Dag Ekman**
 För förtjänstfulla insatser som kammarherre
- f.d. Statssekreterare **Carin Fischer**
 För betydelsefulla insatser som generalsekreterare i projektet Stockholm – Europas kulturhuvudstad 1998
- Riksdagsledamot **Viola Furubjelke**
 För mångåriga och betydelsefulla samhälls-politiska insatser
- Förste konservator **Jerzy Holtz**
 För förtjänstfulla insatser som förste konservator vid Kungl. Husgerådskammaren
- Civilingenjör **Lars Irtad**
 För betydelsefulla insatser för datasystemutvecklingen i Sverige samt för oegen-nyttiga insatser till hjälp för Östeuropas barn
- Kommunalrådet **Göran Johansson**
 För mångåriga och betydelsefulla kommunalpolitiska insatser i Göteborg
- Slottsarkitekt **Björn Norman**
 För förtjänstfulla insatser som slottsarkitekt vid Strömsholms Slott

Riksdagsledamot, Fil dr **Lars Tobisson**
 För mångåriga och betydelsefulla samhälls-politiska insatser

Professor **Leif Wastenson**
 För betydelsefulla insatser för naturvetenskaplig utbildning och forskning, särskilt med inriktning på förhållandet mellan skola och universitet

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

- Skådespelaren **Pernilla August**
 För framstående konstnärlig gärning som skådespelare
- Skådespelaren **Lena Endre**
 För framstående konstnärlig gärning som skådespelare
- Författaren **Elsie Johansson**
 För framstående konstnärlig gärning som författare
- Pianisten **Roland Pöntinen**
 För framstående konstnärlig gärning som pianist
- Skådespelaren och sångaren **Sven-Bertil Taube**
 För framstående konstnärlig gärning som skådespelare och vissångare

H.M. KONUNGENS MEDALJ

8:e storleken i högblått band

- Kajsa Bergqvist**
 För idrottsbragd som höjdhoppare
- Hovsekreterare **Ann Cronstedt**
 För förtjänstfulla insatser vid H. M. Konungens Hovstall
- Intendent **Per Inge Fridlund**
 För engagerade insatser som intendent vid Rackstad Museet i Arvika
- Producenten **Vicky von der Lancken**
 För viktiga insatser för underhållning och kultur främst i Stockholm
- Håkan Lans**
 För framstående insatser som uppfinnare
- Husdjurskonsulent **Anders Larsson**
 För engagerade insatser som ledde till förbud att använda kadavermjöl i foder
- Lise-Lotte Lybeck-Erixon**
 För engagerade insatser rörande Drottning Kristinas minne
- Ulva Neergaard**
 För mångåriga och engagerade insatser rörande konstnären Carl Larssons minne
- Doktor **Ingrid Le Roux**
 För betydelsefulla och hängivna insatser för att bekämpa fattigdom och förbättra hälso- och sjukvården bland de nödlidande i Kapstadens slum
- Fatbursföreståndaren **Tuula Sandström**
 För förtjänstfulla insatser som föreståndare för den Kungl. Fatburen

Den 6 juni 2002

SERAFIMERMEDALJEN

Professor **Carl-Gustaf André**
 För synnerligen förtjänstfull samhälls-gagnande gärning

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:e storleken i serafimerordens band

Ceremonimästaren, kommandör av första graden **Bertil Daggfeldt**
 För förtjänstfulla insatser som ceremonimästare vid H. M. Konungens hov

Kabinettskammarherren, riksarkivarie
Erik Norberg
För betydelsefulla insatser för det svenska arkivväsendet

Generaldirektör **Christer Wadelius**
För betydelsefulla insatser för byggnadsvården, särskilt beträffande de kungliga slotten

Slottsfogden och kammarherren generalmajor **Tomas Warming**
För förtjänstfulla insatser vid Hovmarskalks-ämbetet och Ståthållarämbetet

12:e storleken i högblått band

Riksdagens tredje vice talman
Rose-Marie Frebran
För mångåriga och betydelsefulla samhälls-politiska insatser

Riksdagsledamot **Sven Hulterström**
För mångåriga och betydelsefulla samhälls-politiska insatser

Professor **Bengt Saltin**
För framstående insatser inom idrotts-forskningen

Riksdagens andre vice talman **Eva Zetterberg**
För mångåriga och betydelsefulla samhälls-politiska insatser

8:e storleken i serafimerordens band

Borgarrådet **Carl Cederschiöld**
För betydelsefulla kommunalpolitiska insatser

Museidirektör **Tommy Fors**
För mångåriga och betydelsefulla insatser som chef för Stora Kopparbergs Museum

f.d. Teaterchefen **Dag Hallberg**
För betydelsefulla insatser som chef för Göteborgsoperan

Chefen för visningsavd. vid Kungl. Husgeråds-kammaren **Birgitta Jeansson Kock**
För lång och trogen tjänst vid Livrust-kammaren och Kungl. Husgerådskammaren

Riksdagsman **Elver Jonsson**
För mångåriga och betydelsefulla samhälls-politiska insatser

Slottsarkitekt **Peter von Knorring**
För förtjänstfulla insatser som slottsarkitekt vid Ulriksdals Slott

Professor **Lena Marcusson**
För betydelsefulla insatser för utbildning och forskning

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

Kompositören och sångaren **Olle Adolphson**
För framstående insatser som förnyare av den svenska visaditionen

Musikern **Arne Domnérus**
För en framstående musikergärning

Operasångaren **Carl Johan (Loa) Falkman**
För framstående konstnärliga insatser som operasångare och skådespelare

Författaren **Torgny Lindgren**
För framstående litterära insatser

Redaktören m.m. **Caj Lundgren (Kajenn)**
För minnesvärda dagsverser och förnämliga översättningar

Tonsättaren professor **Jan Sandström**
För framstående konstnärliga insatser som tonsättare

Skådespelaren **Meta Velander**
För mångåriga, konstnärligt framstående insatser som skådespelare

H.M. KONUNGENS MEDALJ

8:e storleken i högblått band

Direktör **Yngve Bergkvist**
För värdefulla insatser som grundare och chef för Ishotellet i Jukkasjärvi

Informationssekreterare **Catherine Broms**
För förtjänstfulla insatser vid Riksmarskalks-ämbetets informations- och pressavdelning

Redaktör **Béatrice Glase**
För mångåriga värdefulla insatser för Ridderholmskyrkan

Lokalvårdare **Ingrid Johansen**
För lång och trogen tjänst vid Drottningholms Slott

f.d. Museichef **Gunnar Lindqvist**
För betydelsefulla insatser som chef för Östergötlands länsmuseum

Bokförläggare **Kjell Peterson**
För betydelsefulla insatser i svenskt och nordiskt kulturliv som utgivare av litteratur av hög kvalitet

Teol och fil kand **Dorothea Rosenblad**
För värdefulla insatser för utveckling av metoder syftande till att underlätta integrationen av invandrare i Sverige

Generalkonsul **Barbro Sachs Osher**
För omfattande och värdefulla insatser för att främja det svensk-amerikanska samarbetet

Bengt Sagnell
För mångåriga och värdefulla insatser för Svenska kyrkan och svenska skolan i fransktalande Schweiz

Arkivarie **Lars-Olof Skoglund**
För förtjänstfulla insatser som arkivarie vid Kungl. Maj:ts Orden

8:e storleken i silver i högblått band

För 25 års tjänstgöring som extra servitör
Max Bredwad
Percy Hogarth
Håkan Premfors

Belöning för lång och trogen tjänst (klocka)

Parkförman **Karl-Erik Johansson**
För lång och trogen tjänst vid Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Den 5 november 2002 (utdeln 13/11)

Prins Eugen-medaljen

Prins Eugen-medaljen – för framstående konstnärlig gärning förlänas

Arkitekten **Ralph Erskine**
Textilkonstnären Professor **Hans Kron Dahl**
Målaren Professor **Olle Käks**
Keramikern **Ulla Munch-Petersen** (Danmark)

Den 1 december 2002 (utdeln 28/1-03)

Prins Carl-medaljen

Prins Carl-medaljen förlänades

Prinsessan Christina, Fru Magnuson
För särskilt gagnande humanitär verksamhet, bl.a. som ordförande i centralstyrelsen för Svenska Röda Korset

26/3 Närvaro vid firandet av Maestro Mstislav Rostropovichs 75-årsdag, konsert följt av middag, Buckingham Palace, London

27 Totalförsvarsutbildning, Berga

APRIL

- 3-5 Statsbesök till Slovakien, Bratislava
- 7 Närvaro vid biskopsvigningen av biskopen för Karlstads stift, Esbjörn Hagberg, Uppsala domkyrka
- 8 Närvaro vid invigning av den polsk-svenska utställningen "Örnen och Tre Kronor" Warszawa
Totalförsvarsutbildning, Helikopterdivisionen Berga
Närvaro vid "3rd Forum for Innovative Enterprises ceremony"
- 9 Närvaro vid H.M. Queen Elizabeth, The Queen Mother's begravning, London
Studiebesök vid Stockholms Handelskammare
- 10 Företrädare: försäljning av Majblomman
Företrädare: mrs. Supajee Nilubol
Årsmöte med "Sällskapet till Arbetsflitens befrämjande"
Företrädare: utrikesrådet Sven-Olof Petersson
Totalförsvarsutbildning, Försvarets forskningsanstalt
- 11 Högtidliga audienser: Argentina, Etiopien, Slovenien, Ghana

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

- 11/4 Styrelsemöte med Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-års fond
 Totalförsvarsutbildning, Försvarsdepartementet
 Mottagning följt av middag The Mentor Foundation, Porto Ceresio, Italien
- 12 Sammanträde med The Council of Trustees, The Mentor Foundation, Porto Ceresio, Italien
 Närvaro vid ICCs årsmöte och lunch
 Invigning av utställning med verk av Richard Berg, Waldemarsudde
 Företrädare: professor Erling Norrby, Kungl. Vetenskapsakademien
 Totalförsvarsutbildning, Förvarets forskningsanstalt
- 14 Närvaro vid Volvos 75-årsjubileums Galamiddag, Svenska Mässan, Göteborg
- 15 Företrädare: Karl-Henrik Robèrt, statusredovisning av "Det naturliga steget"
 Besök på "Barnhjälpmedelståget"
 Utdelning av "Världens Barns pris", Gripsholms slott
 Totalförsvarsutbildning, Södertälje
- 16 Utrikesnämnd
 Besök vid Livgardet/ Dragonbataljonen K1
 Totalförsvarsutbildning, Rosersberg
- 17 Besök på Dona Maria Amelia-Stiftelsens hem på Madeira
 Närvaro vid Sverige Amerika Stiftelsens årsmöte samt stipendieutdelning
 Närvaro vid Stockholms Handelskammarens 100-års jubileum
- 19/4-30/5 Kurs vid Departement of Peace and Conflict Research, Uppsala Universitet
- 21 Konsert till förmån för World Childhood Foundation, Essen
- 23 Företrädare: ambassadör Fredrik Vahlquist
 Sammanträde: Ordenskapitlet i Kungl. Maj:ts Orden
 Sammanträde med Hederskommittén Stockholm 750 år
 Företrädare: Geriatriska fonden, Greve Oscar Bernadotte m.fl.

Personalavdelningen

CHEF: PERSONALCHEF GUN-BRITT FLINGDAL. Förutom de sedvanliga arbetsuppgifter som ankommer på personalavdelningen, såsom löne- och personaladministration, ansvarar också avdelningen för förhandlingar med de fackliga representanterna om de anställningsvillkor som skall gälla. Hovstaternas avtal följer i huvudsak motsvarande avtal för de frivilliga medlemmarna i Arbetsgivarverket.

Personalavdelningen svarar även för utformning av personalpolitik och personalplan för Hovstaterna och biträder riksmarskalken i övrigt med fastställande av riktlinjer i gemensamma frågor om personal och personaladministration vid Hovstaterna. En effektiv och rationell organisation med personal som har hög kompetens är en förutsättning för att klara den balans mellan traditionsbevarande och förnyelse som krävs av en monarki i tiden. För att uppnå den målsättningen satsar Hovstaterna på bl.a. utvecklingssamtal, information, chefsutvecklingsprogram, arbetsmiljöutbildning och till viss del även utbildning med tonvikt på hälsan. Utöver denna mer övergripande utbildnings- och utvecklings-satsning avsätts också medel för individuell kompetenshöjande utbildning.

Vid Hovstaterna finns en arbetsmiljökommitté som bevakar att fortsatt god arbetsmiljö råder.

De anställda vid Hovstaterna omfattas i huvudsak av de kollektivavtal som gäller för anställda vid statliga myndigheter.

Vid avdelningen finns även **hovintendent** och **personalsekreterare**.

Antal tillsvidareanställd personal uppgår vid Hovstaterna till 208 personer vilket motsvarar 193 heltidstjänster. Av dem utgör kvinnorna 50,5 % och männen 49,5 %. I chefsgruppen finns fyra kvinnor och fem män.

Därutöver anlitas personal vid behov för bl.a. representations- och galamiddagar, och under sommarsäsongen, i parkerna och i visningsverksamheten samt för vissa övriga arbetsuppgifter. Omräknat motsvarar dessa insatser ca 50 heltidstjänster.

Antalet timmar för särskilda uppdrag för Deras Majestäter uppgår omräknat till ca 3,5 heltidstjänster.

Organisations- och personalutveckling

När det gäller ökad datakompetens för personalen finns vid Hovstaternas personalavdelning en supportansvarig som svarar för datautbildningen för de f.n. ca 175 användarna och svarar för att tillsammans med dessa utveckla arbetsrutiner m.m. med stöd av datasystemen.

Kontinuerligt anordnas seminarier/föreläsningar dels i ämnen med historisk/kulturell anknytning, dels i ämnen som berör arbetsorganisation och arbetsmiljö.

Därutöver har medel avsatts för personalens kompetensutveckling inom det egna yrkesområdet. För personalavdelningens anställda har det inneburit att var och en har deltagit i särskild utbildning motsvarande ca tio heldagar.

Arbetsmiljö

I förebyggande syfte anlitas företagshälsovården bl.a. för ergonomisk översyn av arbetsplatserna och för riskbedömningar i den systematiska arbetsmiljökontrollen.

Kurser i första hjälpen och brandsäkerhet är återkommande inslag i kursutbudet för all personal.

Under året har skyddsombuden, arbetsledarna och arbetsmiljökommitténs ledamöter och suppleanter vidareutbildats inom arbetsmiljöområdet.

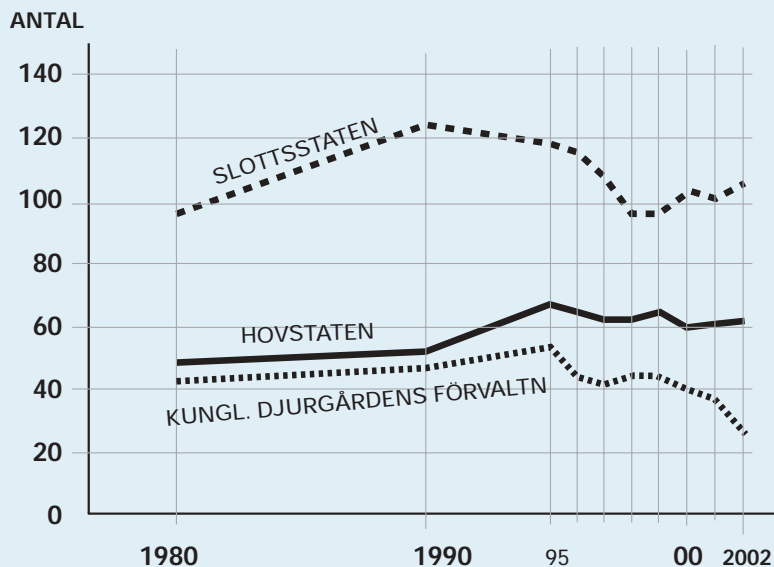
Övrigt

Hovstaterna har under året implementerat ett nytt modernt lönesystem.

Antal tillsvidareanställda omräknat till heltidstjänster

PERSONALSTATISTIK FÖR KUNGL. HOVSTATERNA ÅREN 1980 – 2002

	1980	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
HOVSTATEN (HMÄ, DHS, RMÄ, HOVST)	48	52	66	64	61	61	63	60	61	62
SLOTSSTATEN (STÄ/HGK)	96	124	119	117	109	97	97	105	104	105
KUNGL. DJURG. FÖRVALTN.	42	46	54	43	41	43	43	40	37	26
Totalt	186	222	239	224	211	201	203	205	202	193

1. Hovstaten består av H.M. Konungens Hovmarskalksämbe, H.M. Drottningens Hovstat, H.K.H. Hertiginnans av Halland Hovstat, H.M. Konungens Hovstall samt Riksmarskalksämbetet.

2. Slotsstaten består av Kungl. Husgerådskammaren och Ståthållarämbetet.

3. Kungl. Djurgårdens Förvaltning (ansvarig även för verksamheten vid Ulriksdals slotts-förvaltning)

23/4 Audiens: Östtimors nyvalde president Gasmao

Närvaro vid invigning av Finska Ambassaden

24–28 Executive Committee Meeting, World Scout Foundation, Hong Kong

25 Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet, Silviahemmet

Företrädare: f.d. statsminister Carl Bildt

Närvaro vid Nordiska Museets och Skansens Vänners årsmöte

26 Styrelsesammanträde i Mentor Sverige Insamlingsstiftelse följt av lunch, Norrnäs Gärd

27 Invigning av Dunkers Kulturhus

Närvaro vid Livgardets vårbal, Karlbergs Slott

28 Närvaro vid Al Hussein Society välgörenhetsmottagning, Berns Salonger

30 H.M. Konungens födelsedag

MAJ

1 Närvaro vid presentationen av årets "Animal Aid-projekt", Kolmårdens Djurpark

3 Närvaro vid vernissage av "H.M. Dronning Margrethe och Kronprinsessan Margaretas, Friluftsmålerier" med efterföljande lunch på Sofiero

Invigning och öppnande av utställningen "Krig & Kärlek på tapeten", Kungl. Slottet

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

4/5 Besöksdag vid Militärhögskolan
 Karlberg

Närvaro vid Kustartilleriets/
 Amfibiekårens 100-
 årsjubileums Galamiddag,
 Stockholms Stadshus

5 Närvaro vid återinvigning av
 svenska S:t Mikaelkyrkan,
 Tallin

Besök vid Aibolands museum,
 Haapsalu, Estland

6 Besök vid Stockholmsbriggen,
 Skeppsholmen

Utdelning av filmpriser inom
 skolprogrammet ReAct,
 utdelning av Mentors stora
 journaliststipendium, samt
 inledningsanförande vid
 Mentor Sveriges konferens
 "Föräldrar förebygger",
 Stockholm

Företrädare: vd Peter Hansson
 och marknadschef Bengt
 Magnusson, Volvo Personbilar
 Sverige AB, för överlämnande
 av gåva till World Childhood
 Foundation

8 Föredragning: ordenskansler
 Per Sköld

Närvaro vid öppnandet av
 Förenade Nationernas Särskilda
 Generalförsamling – Barn-
 toppmötet, New York

9 Styrelsesammanträde i Stiftelsen
 World Childhood Foundation,
 USA samt deltagande i ett av
 UNICEF anordnat "supporting
 event" m.a.a. Barntoppmötet,
 New York

12 Invigning av utställningen
 "Regalskeppet Kronan –
 Kungens Skepp", Solliden-
 paviljongen

Närvaro vid öppnandet av
 "Kaffetorget", Solliden

13 Sammanträde med stiftelsen
 "Prins Gustaf Adolfs och
 Prinsessan Sibyllas minnesfond"

Närvaro vid Föreningen
 Konstnärernas Vänner
 årshögtid, Waldemarsudde

13–15 Studieresa till Lettland

14 Närvaro vid konferens
 "Svenskt näringsliv och Etik"
 arrangerad av ECPAT Sverige
 och Svenskt Näringsliv

Överlämnande av nya fält-
 tecken till Artilleriregementet
 A9 och Artilleribataljonen vid
 I 19, Kristinehamn

Företrädare: Barsiliens vice
 president och fru Marco
 Maciel

Ekonomiavdelningen

CHEF: ÖVERINTENDENT BENGT TELLAND. Avdelningen svarar för Hovstaternas redovisnings- och ekonomiadministrativa arbete.

Avdelningen sköter medel för Hovstaten, Slottsstaten, Kungl. Djurgårdens Förvaltning och den Kungl. Familjen privat. De två första får anslag från staten under rubriken "Statschefen" som tillsammans med anslagen till riksdag och regering redovisas i statsverkspropositionen under rubriken Rikets ledning.

Anslaget till Hovstaten skall bl.a. täcka kostnaderna för Kungens representation inkl resor, Hovmarskalksämberet, Drottningens hovstat och Hovstallet samt Riksmarskalksämberet med stabsavdelningar. Anslaget kallas apanage och omhänderhas av H.M. Konungens hovförvaltning, som är en del av ekonomiavdelningen. Inom hovförvaltningen handläggs också frågor rörande Solliden och Stenhammar samt förvaltas ett flertal stiftelser som genom åren tillkommit genom insamlingar i samband med kungliga bemarkelsedagar. Stiftelserna delar ut avkastningen till olika allmännyttiga ändamål.

Slottsstaten omfattar Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren och förutom anslag erhåller den inkomster från visningsverksamhet och försäljning bl.a. i slottsbodar på de olika slotten.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning är självfinansierad genom intäkter från arrenden och hyror.

På avdelningen arbetar **förste hovintendent, hovintendent och hovkamrerer.**

Hovstaten

Hovstatens ekonomi skall enligt överenskommelse mellan H.M. Konungen och Sveriges Riksdag ej redovisas offentligt.

Slottsstaten

Slottsstatens verksamhet utvisar ett överskott om 1,9 Mkr att jämföras med fjolårets underskott om 2,0 Mkr d.v.s. en förbättring med 3,9 Mkr. Om man emellertid justerar för skillnaden mellan åren i extraanslag, 2,3 Mkr, och att 1,6 Mkr därav blev tillgängligt först vid årsskiftet 2002/03, och därför förts över till 2003, blir förbättringen i stället 6,2 Mkr. Justerar man därutöver också för att projektverksamheten netto kostat 2,4 Mkr mindre under 2002 återstår 3,8 Mkr som ett mer rättvisande resultat för förbättringen för den löpande ordinarie verksamheten inom Slottsstaten.

Skälen till den gynnsamma utvecklingen står att finna i ett antal förhållanden. T.ex. har intäkter av entréavgifter stigit med ca 3 Mkr främst beroende på att utställningen "Krig & Kärlek på tapeten" drog ett ökat antal besökare till Stockholms Slott och att motsvarande intäkter inom Drottningholms slottsforvaltning ökade märkbart bl.a. på grund av förändring av avgiftsstrukturen. Kanske bidrog också ökade marknadsföringskostnader om 0,4 Mkr till detta. Samtidigt sjönk personalkostnaderna med ca 2,2 Mkr dels på grund av några långtidssjukskrivningar, utan att vi-

kariert sattes in, och dels att semester togs ut i en sådan omfattning att semesterkulden minskade med 1 Mkr samt att de i föregående års redovisning aviserade kostnadsbesparingarna fått effekt.

Bland noterbara högre kostnader kan å andra sidan nämnas inköpta tjänster med 1,2 Mkr främst på grund av omläggning av driften av parken vid Tullgarns Slott, och de ovan nämnda marknadsföringskostnaderna som därmed kom att uppgå till hela 2,1 Mkr under 2002.

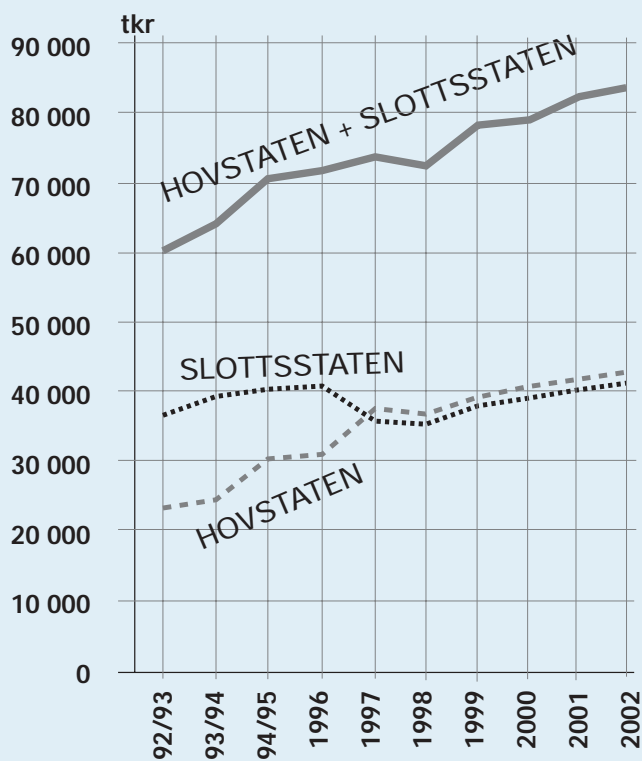
Investeringarna har legat 1 Mkr lägre 2002 jämfört med föregående år. Trots det har avskrivningarna stigit. Detta förhållande förklaras av att avskrivningstiden för datorer sänkts från fem till tre år.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Underskottet av Kungl. Djurgårdens förvaltning uppgick till 4,4 Mkr vilket innebär en försämring med 3,8 Mkr från föregående år. Härav avser dock 2,8 Mkr en realisationsförlust vid avyttring av andelar i aktiefond.

Den genomgripande omorganisationen som beslutades 2001 har till stor del genomförts under året. Den har bl.a. gått ut på att lägga ut vissa delar av verksamheten. I redovisningen kommer detta att slå igenom först under 2003 men i föreliggande bokslut kan ändå noteras att avyttring och utrangering av maskiner och inventarier i samband därmed skett varvid en vinst uppstått om ca 1,3 Mkr. De lägre hyres- och arrendeintäkterna beror på byte av hyresgäster i en av de större fastigheterna. I de generellt högre fastighetskostnaderna ingår fastighetskatt med ca 5,5 Mkr vilket innebär en uppgång med hela 22 %.

ORDINARIE ANSLAG

14/5 Företrädare: avgående samt tillträdande chefen för Livgardet översten Ingvar Hellqvist respektive översten Kent Edberg

Företrädare: landshövding Lars-Åke Lagrell

Närvaro vid församlingsafton

15 Företrädare: koncernchef Lars Josefsson, Vattenfall

Medverkan vid och invigning av Jordbruksverkets informationskampanj "Levande Landskap"

Företrädare: representanter för Rotary för överlämnande av gåva till World Childhood Foundation, guvernörerna fil. dr. Birgitta Nordenman, förvaltningschef Tord Kristofferson och Gunnar Persson

Företrädare: ordföranden för organisationen BrasilConnect Edemar Cid Ferreira

Utdelning av belöningen "Venture Cup"

16 Informationsbesök samt lunch, Svenskt Näringsliv

Företrädare: professor Arne Ljungqvist och direktör Olof Stenhammar

Företrädare: landshövding Sven Lindgren

Studiebesök SIPRI

Studiebesök SIDA

Närvaro vid Drottningholmsteaterns Vänners vårsammankomst, Drottningholmsteatern

17 Avtäckning av Marie Louise Ekmans staty av Margaretha Krook

Närvaro vid Ung Företagsamhets nationella mässa

22–25 Närvaro vid olika evenemang med anledning av Prinsessan Märtha Louises vigsel i Trondheim

23 Audiens för Jugoslaviens talman mr Dragoljub Mikunovic

DAGBOK – forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

- 23/5 Företräde: representanter för WWF
 Företräde: museidirektör Magnus Fiskejö
- 25 Besök vid Swedish Game Fair, Tullgarn
- 27 Årsmöte i WWF
 Utdelning av Polarpriset
- 28 Konsej
 Gastronomiska Akademiens årsmöte
- 29 Audiens: Rumäniens premiärminister Adrian Nastase
 Närvaro vid invigning av ny tredje rullbana, ny terminal samt nytt flygledningstorn på Arlanda
 Företräde: utrikesrådet Sven-Olof Petersson
 Avskedsaudiens för Honduras ambassadör Roberto Ramos Bustos
 Närvaro vid invigningen av utställningen "Drottning Kristina" på Postmuseum
 Företräde: f.v. statsrådet Ingegerd Wärnersson
- 30 Högtidliga audienser: Uruguay, Eritrea, Nya Zeeland, Kamboja
 Företräde: First Sea Lord Amiral Nigel Essenhigh
 Företräde: avgående Generalkonsuln på Cypern George Vryonides
 Utdelning av stipendier och anslag ur Konung Carl XVI Gustafs 50-års fond

- 31 Invigning av Falu Koppargruva som objekt på FN:s världsarvslista
 Besök vid Psykoterapimässa
 Invigning av Skärgårdsmässan, Stockholm

Informations- och pressavdelningen

CHEF: INFORMATIONSCHEF ELISABETH TARRAS-WAHLBERG. Avdelningen har till uppgift att samordna information och massmediakontakter inom Hovstaterna samt att svara för Hovstaternas informationspolicy. Arbetet innebär besvarande av frågor från svenska och utländska massmedia, forskare och allmänhet angående den Kungl. Familjens offentliga framträdanden, monarkins rättsliga grunder samt information om de kungliga slotten och parkerna.

I samband med större evenemang och vid statsbesök planerar och genomför avdelningen massmediaarrangemangen ofta i samarbete med UD:s Pressrum. Detsamma gäller Kungäpsets övriga officiella utlandsresor. När det gäller Kungäpsets resor i Sverige har avdelningen en rådgivande funktion ifråga om arrangemangen för massmedia.

Inom avdelningen bereds också förslag till Kungäpsets tal.

Avdelningen svarar även för Hovstaternas interninformation.

Informationschefen biträds av en **informationsassistent** och två **informationssekreterare**. Informationschefen är chef för Kronprinsessans kansli.

Informations- och pressavdelningens arbete under året präglades till stor del av två större händelser: Stockholms 750-årsjubileum och Kronprinsessan Victorias 25-årsdag. I övrigt höll den dagliga servicen till svenska och utländska medier avdelningens fyra medarbetare fullt sysselsatta när det gäller information och presskontakter kring Kungliga Familjens verksamhet samt de tio kungliga slotten.

Hovstaternas satsning på aktiviteter i samband med **huvudstadens 750-årsjubileum** innebar i praktiken planering och genomförande av många skilda massmediaarrangemang såväl före som under jubileumsveckan i juni månad. Stockholms stad valde Kungl. Slottet som forum för en av de stora presskonferenserna om jubileumsprogrammet. H.K.H. Kronprinsessan, som ingick i stadens hederskommitté, hälsade ett 50-tal journalister och fotografer välkomna.

Husgerådskammarens satsning på **jubileumsutställningen "Krig & Kärlek på tapeten"** i Rikssalen föregicks av omfattande massmediakontakter. **"Öppet Slott" på Nationaldagen** tilldrog sig, som vanligt, stort intresse. Det har för många stockholmare blivit tradition att besöka Slottet just den 6 juni. Informations- och pressavdelningen samordnar det omfattande extra arbete som krävs av olika avdelningar inför denna visningsdag.

H.K.H. Kronprinsessans 25-årsdag firades på Öland. Mottagningen på Solliden mitt på dagen, den 14 juli, drog i år flera journalister från Sverige och övriga Europa, än vanligt. På kvällen besökte Kungliga Familjen, i sällskap av Kronprinsessans gäster, bl.a. flertalet av Europas tronföljare Borgholms idrottsplats för det traditionella firandet av Victoria-dagen. Ett rekordstort mediauppbåd, närmare 75 personer, bevakade kvällen program och Kronprinsessans framträdande.

Kronprinsessan hade några dagar före födelsedagen mött ett 20-tal representanter för svenska massmedia för ett informellt samtal på Drottningholm. Både Sveriges Television och TV4 gjorde vid detta tillfälle separata intervjuer.

Två statsbesök utomlands har avlagts av Kungaparet, under våren i Slovakien och under hösten i Mexico. Svenska journalister bevakade besöken i normal omfattning. I Slovakien deltog bl.a. ett team från Sveriges Television, som arbetade med ett program på temat "Kungen och jag". Samma team följde f.ö. även **kommunbesöket** i Tyresö i september.

Kungaparets arbete har bevakats enligt nyhetsmässiga normer. Närvaron under **OS i Salt Lake City** rönt stort intresse, liksom de flesta idrotts- evenemang som Kungaparet följer.

Afghanistans presidents liksom fredspristagaren Jimmy Carters **besök hos Kungaparet** innebar noggrann planering och genomförande från informations- och pressavdelningens sida.

Kungens **engagemang för natur och miljö** är intressant ur mediaperspektivet. Vid invigningen av Jordbruksverkets informationskampanj, "Levande Landskap", medverkade många journalister och fotografer.

På motsvarande sätt är **Drottningens engagemang** för utsatta barn intressanta för media. Ett tacksamt tillfälle är bl.a. utdelandet av "Världens Barns Pris" på Gripsholm, numera en årligen återkommande programpunkt.

De kungliga ungdomarna tilldrar sig ett ständigt **ökande mediaintresse**. Kronprinsessans studieresa i SIDA-regi under våren, i Uganda och Etiopien, följdes av en grupp svenska journalister. Detsamma gällde besöket i Rom och den Heliga Stolen i oktober, till minne av den Heliga Birgitta. Prins Carl Philips officersexamen i Karlskrona i december följdes av både lokala och rikstäckande media. Prinsessan Madeleines besök i Hertiginne- landskapet Gästrikland och Hälsingland i september krävde också aktiv medverkan från informations- och pressavdelningen.

Intresset för ungdomarnas studieprogram har varit stort, särskilt i svenska medier. Även deras **privatliv** har synats med förstoringsglas. Den ökande bevakningen på detta område beskriver en trend mot mindre förståelse för den personliga integriteten. En kvällstidnings ambition att få exklusiva bilder genom att fotografera Kronprinsessan genom ett fönster in i en abonnerad, d.v.s. privat, lokal medförde omfattande diskussioner i mediakretsar.

Vid **tre tillfällen** under året har informations- och pressavdelningen hanterat fler frågor än vanligt. Det gällde Kungaparets närvaro vid Astrid Lindgrens begravning, Sveriges Radios program "Pippirull" och dess makabra intervju med Drottningen efter en konferens om vård i livets slutskede samt slutligen tolkningen av Kungens jultal.

Två böcker, med vilka informations- och pressavdelningen har hjälpt till i varierande grad, har utkommit under året. Dels "Victoria, Victoria" av Alice Bah, Elisabeth Tarras-Wahlberg och Paul Hansen, dels "Kina Slott", det första bandet i serien "De Kungliga Slotten" av bl.a. Göran Alm och Max Plunger.

JUNI

- 1 Närvaro vid Ekumenisk invigningsgudstjänst m.a.a. Stockholm 750 år, Storkyrkan

Ankomst med båt till samt närvaro vid Invigningsceremonin av Stockholm 750 år, Stadshusparken

Närvaro vid föredraget "Slottskyrkan genom 750 år", Slottskyrkan

Närvaro vid premiären på barn- och ungdomsmusikalen "Eken", Stadsteatern

- 2 Mottagning i Bernadottebiblioteket

Närvaro vid Slagverkskonsert med Kroumata, Inre Borggården

- 3 Hälsning av "Framtidsskeppets ungdomar", Yttre Borggården

Företrädare: riksbankschefen Urban Bäckström, Raimo Makkonen, Ivar Marklund för överlämnande av Jubileumsmyntet nr 1

Företrädare: avgående landshövdingen i Uppsala län, Ann-Cathrine Haglund

Företrädare: statsrådet Jan O. Karlsson

Mottagning i Bernadottebiblioteket

Närvaro vid konsert av "Musik på Slottet", Inre Borggården

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

- 4/6 Invigning GlashusEtt,
Hammarby Sjöstad
- 5 Närvaro vid seminariet
"Kunskapens krona" anord-
nade av de Kungl. Akademi-
erna, Bernadottebiblioteket
- Närvaro vid "Global City –
Global Youth" samt prisutdel-
ning, Kulturhuset
- Utdelning av miljöpris för
Stockholm Partnerships for
Sustainable Cities samt närvaro
vid banketten, Stadshuset
- 6 Besök vid utställningen av
SEB:s tavelssamling med
Stockholmsmotiv

- Närvaro vid invigningen av
"Öppet Slott"
- Närvaro vid "Kungssång,
Nationalsång och sommar-
psalmer", Slottskyrkan
- Närvaro vid Nationaldags-
firandet, Stadion
- 7 Medaljförläning av H.M.
Konungens medalj
- Närvaro vid "Ragnarök –
musik, teknik och pyroteknik",
Kungsträdgården
- Närvaro vid konsert i Tyska
Kyrkan
- Närvaro vid Musikgudstjänst,
Slottskyrkan
- 8 Närvaro vid Jubileumsbankett,
Stadshuset
- 9 Invigning av Sundsvall Park
Arena, Sundsvall
- Närvaro vid Volvo Ocean Race
- 10 Styrelsesammanträde i
Stiftelsen Silviahemmet
- 11 Lunch samt styrelsesamman-
träde med stiftelsen "Kunga-
parets Bröllopsfond"
- Närvaro vid Slottsgalan på
Ulriksdals Slott

Under året har avdelningen arbetat med att hålla webbplatsen, **www.royalcourt.se**, aktuell samt att utveckla den inom ramarna för bud-
geten. Målsättningen är att sidan skall kunna vara ett användbart instru-
ment i det sakliga informationsarbetet i Sverige och utlandet. Årsredovis-
ningen finns sedan 2002 tillgänglig på webben. Under 2002 hade
webbplatsen mer än 3,3 miljoner besökare.

H.K.H. Kronprinsessans kansli

Kronprinsessan ägnade vintern och våren åt ett studieprogram som om-
fattade bl.a. **SIDA:s verksamhet och totalförsvaret**. Hon arbetade på
SIDA:s huvudkontor i Stockholm under en månad och gjorde därefter en
studieresa i Uganda och Etiopien. Försvarsdepartementet, högkvarteret
och olika regementen fick besök under den period som Kronprinsessan
påbörjade sin utbildning i det svenska försvaret.

Under våren följde Kronprinsessan också en **kurs i konfliktlösning**, vid
Uppsala Universitet, Institutionen för freds- och konfliktforskning. Kurs-
sen pågick i sex veckor och omfattande bl.a. ett studiebesök i Riga, Lett-
land.

Första delen av juni månad ägnades åt **Stockholms 750-årsjubileum**.
Kronprinsessan hade invalts som ledamot av hederskommittén för detta
evenemang. I mitten av juli firade **Kronprinsessan sin 25-årsdag** på
Öland. Mottagning på Solliden mitt på dagen, enligt tradition, liksom
firandet av Victoriadagen på Borgholms idrottsplats på kvällen. Till födel-
sedagen hade Kronprinsessan inbjudit bl.a. sina europeiska "kollegor", vilket
innebar att flera europeiska kungahus fanns representerade vid festlighe-
terna.

Hösten ägnade Kronprinsessan åt **Exportrådets verksamhet**. Efter en
vecka vid huvudkontoret i Stockholm tillbringade Kronprinsessan sex
veckor vid Berlinkontoret och ungefär lika lång tid i Paris.

Dessutom besökte Kronprinsessan **Rom och Den Heliga Stolen** i sam-
band med ett seminarium om den Heliga Birgitta. Vid samma tillfälle
mottogs hon i audiens hos Påven, som också medverkade i en högtidlig
mässa i St Peterskyrkan. Kronprinsessan reste senare under hösten till
Madrid för att medverka i olika aktiviteter med anledning av de svenska
veckorna "Aires de Suecia", som Sveriges ambassad i Madrid hade ar-
rangerat.

Ett motsvarande arrangemang invigdes av Kronprinsessan i december vid
Centre Culturel Suédois i **Paris**. Förberedelserna av detta ingick också i
Kronprinsessans arbete vid Exportrådet.

Hovmarskalksämberet

CHEF: FÖRSTE HOVMARSKALK JOHAN FISCHERSTRÖM. Ämbetet svarar för förberedelser och genomförande av den Kungl. Familjens offentliga framträdanden, audienser, föreläsningar och resor samt officiell representation i form av middagar, luncher, mottagningar, officiella gåvor, tackbrev, gratulationer, kondoleanser m.m. I frågor som berör Drottningen och de kungliga ungdomarna sker fortlöpande samråd med Drottningens hovstat. Vidare svarar ämbetet för planering och genomförande av statsbesök. Ämbetschefen biträds av **expeditionsföreståndare, expeditionsvaktmästare, hovintendenter, hovkanslistor** och **hovsekreterare.**

Till ämbetet hör **fatburen** som sköter tvätt och linneförråd.

I Hovmarskalksämberet ingår även **Ceremonistaten**, som består av **ceremonimästaren, kabinettskammarherrar, kammarherrar, vice ceremonimästaren** och **överceremonimästaren.** Ceremonistaten medverkar vid statsbesök, audienser, officiella middagar och vid andra större evenemang vid Hovstaterna.

Vår huvudstad firade under året **750-årsjubileum.** Detta uppmärksammades särskilt den första veckan i juni. Den Kungl. Familjen engagerade sig aktivt i denna händelse. Bl.a. deltog familjen vid invigningen på stadshuset av jubileumsveckan och vid den avslutande jubileumsbanketten. Kungen stod som värd för två slottskonserter under veckan. På Stockholm Slott arrangerade de Kungl. Akademierna ett seminarium med anledning av jubileet. Vid detta var Kungaparet och Kronprinsessan närvarande. Det sedvanliga nationaldagsfirandet inföll under jubileumsveckan. Detta fick till följd att något traditionellt besök i landsorten på nationaldagen inte ägde rum. Nationaldagsfirandet ägde detta år rum på Stadion i Stockholm i närvaro av den Kungl. Familjen.

Under året var Kungaparet närvarande vid den **holländske Kronprinsens bröllop** i februari. I oktober närvarade Kungaparet vid den **holländske drottninggemålens begravning.** Kungaparet var också närvarande vid **Drottning Elizabeths II av England femtioårsjubileum som regent.** De var också närvarande vid den **engelska drottningmoderns begravning.**

Kungen invigde i maj **Sveriges tolfte världsarv** "Det historiska industri- landskapet kring Stora Kopparberget och Falun". Kungaparet var samma månad närvarande vid återinvigningen av **svenska kyrkan i Tallin.**

Under året genomfördes **utgående statsbesök** till Slovakien i mars månad och till Mexico i november månad. Hovmarskalksämberet planerade tillsammans med UD och medverkade vid genomförandet av dessa statsbesök.

Hovmarskalksämberet planlade och förberedde dessutom ett **inkommande statsbesök** från Indien. På grund av hälsoskäl på den indiska sidan inställdes detta besök innan det skulle inledas.

Kungaparet var närvarande i Warszawa vid invigningen av historie- utställningen **"Örnen och Tre Kronor"** i april månad.

- 12/6 Närvara vid "De Gamlas Dag", Ekebyhovs Slottspark, Ekerö
- 13 Sammanträde med Chairmen's Council, World Childhood Foundation
Lunch för styrelseledamöter, World Childhood Foundation
Styrelsesammanträde med World Childhood Foundation
- 14 Närvaro vid Nobelkonferensen "To restore hearing", Karolinska Institutet
- 15 Invigning av glasutställningen "Global Art Glass 2002", Borgholm
- 17 Närvaro vid invigningen av den internationella konferensen "Stockholm thirty years on: Progress achieved and challenges ahead in international environmental co-operation", Riksdagshuset
- 17-18 Närvaro vid firandet av Drottning Elizabeth II:s 50-årsjubileum som regent, Storbritannien
- 19 Företråde: mr Bruce Karstadt, mr Thomas Young, mrs Pat Lindell, American-Swedish Institute Minneapolis
Avskedsaudiens för Tjeckiens ambassadör Dr Nikolaus Sherk
Diplomatmottagning

JULI

- 9 Medverka vid premieringen av "Årets Ölänning", Öland

- 14 Närvaro vid Kronprinsessan Victorias 25års-dag
Närvaro vid firandet av Victoriadagen, Borgholm

AUGUSTI

- 12 Närvaro vid konferens mot mobbning i skolan, Örebro Universitet
- 13 Närvaro vid Junior Water Price
- 14 Öppnande av den internationella konferensen "Policy on Dyslexia" vid Institutionen för Psykologi, Uppsala Universitet

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

- 15/8 Utdelning av Stockholms Water Prize med efterföljande bankett, Stockholms Stadshus
 Avskedsaudiens: Cubas ambassadör mrs Ferriol Echevarria
 Avskedsaudiens: Vietnams ambassadör mr Ngyen Van Nam
 Företråde: skulptören Gudmar Olovson
- 16 Överlämning av plaketten "Årets Svenskamerikan 2002" till före ambassadören Lyndon L Olson Jr
- 17 Närvaro vid Kungsrallyt, Göteborgsområdet
- 18 Prisutdelning vid Stockholms Rytterspel, Stockholms Ryttersstadion
- 23 Företråde: representanter för Odd Fellow Logen 13 Gustaf Wasa för information om projektet "de bortglömda barnen"
 Företråde: mr Thomas J. Harrold

- 26–28 Totalförsvarsutbildning, Kosovo
- 29 Besök vid Statens Fastighetsverk ang. Sveriges satsning på arkitektur och design på Sveriges ambassader
 Utdelning av Kunskapspriset, Berns salonger

SEPTEMBER

- 2–3 Besök vid Abisko Turiststation och Abisko Nationalpark samt Kungl. Vetenskapsakademiens Station, Abisko
- 4 Kommunbesök i Tyresö kommun
- 5 Företråde: statsrådet Jan O. Karlsson
- 6 Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet

Kungen öppnade 2002/2003 års **riksmöte** den 1 oktober. Den 27 november var därefter den nyvalda riksdagen inbjuden till sedvanlig riksdags-supé med divertissemang på Stockholms Slott.

Under året sammanträdde på Stockholms Slott regeringen i **konselj** under Kungens ordförandeskap tre gånger. **Utrikesnämnden** sammanträdde under året två gånger på Stockholms Slott också under Kungens ordförandeskap. Vid vissa av dessa sammanträden var Kronprinsessan närvarande.

Kungen mottog vid åtta **audienstillfällen** sammanlagt 32 utländska ambassadörer som överlämnade sina kreditivbrev.

H. M. Konungens **medalj** utdelades vid två tillfällen under året av Kungen till ett sextiotal svenskar, som gjort en förtjänstfull insats för Sverige.

Kungen inbjöd till två **representationsmiddagar** på Stockholms Slott. Till dessa var i sedvanlig ordning inbjudna företrädare för den diplomatiska kåren och representanter för olika delar av det svenska samhället.

I likhet med tidigare år inbjöd Kungen i samband med Nobelfestligheterna den 11 december till **Nobelmiddag** på Stockholms Slott. Förutom årets nobelpristagare var bl.a. företrädare för den akademiska världen inbjudna.

Bland **andra händelser** kan nämnas följande:

- Kungen och Drottningen gjorde under året kommunbesök i Tyresö.
- I oktober deltog Kungen i en resa med Ingenjörsvetenskapsakademien i södra Sverige.
- Kungaparet var i februari närvarande vid Olympiska Spelen i Salt Lake City.
- I oktober var Kungen närvarande vid Nordiska Rådets jubileumssession i Helsingfors.

Kungen var utomlands på **officiella uppdrag** 36 dagar under året och Drottningen 38 dagar. Vidare hade Kungen under året 28 **resdagar** i Sverige och Drottningen 15 dagar.

H.M. Drottningens hovstat

CHEF: STATSFRU LOUISE LYBERG. Hovstaten medverkar i samråd med förste hovmarskalken i förberedelserna för och genomförande av Drottningens, såväl officiella som privata, program samt sköter Drottningens korrespondens m.m. Vid Hovstaten tjänstgör tre **hovdamer** alternerande samt **hovkanslist** och **hovsekreterare**. Vidare handlägger Hovstaten frågor rörande Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine.

I Hovstaten ingår även de **Kungl. hushållen** på Stockholms och Drottningholms Slott. Vid hushållen finns **hovfurirer, hovlakejer, kammarjungfrur, kock, köksmästare, lokalvårdare, taffeltäckare** och **äldfru** samt tillfällig serveringspersonal i samband med större evenemang.

Vid sidan om Kungaparets gemensamma program har Drottningen liksom tidigare år haft en egen mycket aktiv verksamhet. Denna har huvudsakligen varit inriktad på arbete med sociala frågor, i synnerhet barnens villkor och åldrandets problem och med framträdanden såväl i Sverige som utomlands.

Drottningens arbete inom **World Childhood Foundation** fortgår med utökad antal projekt främst i Brasilien, USA, Tyskland, Baltikum och Ryssland. Styrelsemöten, möten med Childhoods referensgrupp och möten med Chairmens Council har ägt rum i Stockholm, Essen, München, Stuttgart, New York och Brasilien. Tillsammans med samtliga styrelseledamöter från alla berörda länder gjorde Drottningen ett två-dagarsbesök i S:t Petersburg för att studera flera olika projekt, där Childhood medverkar.

I samband med **Carlson Companies Executive Conference** på University of Minnesota presenterade Drottningen World Childhood Foundations verksamhet liksom vid ett möte på Världsbanken i Washington. I Stockholm höll **WHO/UNICEF** en konferens under ledning av Gro Harlem Bruntland om Global Consultation on Child and Adolescents Health and Development. Drottningen var inbjuden som talare om barnens svåra villkor runt om i världen.

I samband med den **4:e Europeiska Aidskonferensen** i Vilnius höll Drottningen ett uppskattat inledningstal för att senare samma dag inviga **Rädda Barnens nya Gatubarnscenter** i samma stad. Såväl Aidscentret som Gatubarnscentret stöds av **World Childhood Foundation**. Besöket i Litauen avslutades med en vandring genom Lukiskiu statsfängelse, där svenska **RIKS-KRIS** har verkat under tre års tid för att förbättra tillvaron främst för livstidsfångarna.

Drottningen har invigt **Alzheimerdagen** sammankomst, som hölls i Norra Latin, där de senaste rönen om forskning kring Alzheimers sjukdom föredrogs liksom framtidens läkemedelsbehandling. Ytterligare en konferens om den dementes villkor och nya möjligheter hölls på Spårväghallarna i Stockholm med temat **"IT för nya möjligheter i demensvården"**.

Silviahemmets verksamhet ligger Drottningen varmt om hjärtat. Hon har under året lett åtta styrelsesammanträden samt deltagit i ett heldagsseminarium med titeln "Gränslös kommunikation".

6/9 Företrädare: Sveriges tillträdande ambassadör i Oslo, Mats Ringborg

Företrädare: direktörerna Bengt Braun, Anders Carlberg, Anders Åhlberg och Peter Forssman

Närvaro vid Kungl. Tekniska Högskolans akademiska högtid med efterföljande middag

7 Närvaro vid invigning av Västerås Konserthus

Besök i Gävle i egenskap av Hertiginna av Gästrikland och Hälsingland

9 Företrädare: landshövdingen i Dalarna Ingrid Dahlberg

9/9–31/10 Praktiskarbete vid Svenska Exportrådet i Berlin

10 Företrädare: Thorbjörn Larsson från Ersta Diakonistillskap
Sammanträde med H.M. Konungens råd för mark- och byggnadsfrågor

Företrädare: Henry Montgomery och Tomas Ihre från Johanniterorden

Styrelsesammanträde med World Childhood Foundation

Avskedsaudiens: Litauens ambassadör, mr Vytautas Nauduzas

Avskedsaudiens: Maltas ambassadör, mr Eric Gerada-Azzopardi

11 Företrädare: styrelseordförande Johan Stenberg, rektor Veronique Lönnerblad, Franska Skolan samt författaren Lennart Jarnhammar för överlämnande av boken "Franska Skolan – Liberté, Egalité, Fraternité"

Företrädare: departementsrådet Hans Magnusson

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

11/9 Företrädare: överstelöjtnant Liling Hermansson och Bengt Hagberg för överlämnandet av Militärsällskapets 150 års-jubileumsmedalj

Företrädare: representanter för AMA Brasilien samt Föreningen AMAs vänner i Sverige

Företrädare: Sveriges tillträdande ambassadör i Athen, Märten Grundtitz

Närvaro vid minneshögtid i Engelska kyrkan m.a.a. årsdagen av terrorattackerna mot World Trade Center i New York

12 Högtidliga audienser: Österrike, Honduras, Tjeckien, Vietnam

Närvaro vid seminarium om Galapagos, Naturhistoriska Riksmuseet

12-13 Inspelning för tysk tv i St. Petersburg m.a.a. insamlingsprogram för World Childhood Foundation Tyskland

17 Företrädare: Amelie Silfverstolpe, Volontärbyrån

Invigning av nationalparken Fulufjället, Dalarna

18 Företrädare: försvarsminister Björn von Sydow

Företrädare: professor och fru Lars-Olof Kallings

Närvaro vid utdelning av Crafoordpriset Kungl. Vetenskapsakademien med efterföljande middag, Grand Hôtel

20 Invigning av samt anförande vid konferensen "European Approach to HIV/AIDS and Related Issues: Research, Policy, Prevention and Care", Vilnius

I maj deltog Drottningen i **UNGASS** öppningsceremoni i FN med anledning av (det uppskjutna) tioårsjubileet av barnkonvention. I New York inledde Drottningen också ett seminarium för uppföljning av Yokohamakonferensen om kampen mot sexuell exploatering av barn. På samma tema anordnade **Svenskt Näringsliv** tillsammans med **ECPAT** ett seminarium i Stockholm för att diskutera etiskt förhållningssätt till barnsexhandel i samband med tjänsteresor och utlandsstationering, marknadsföring samt anställdas användning av Internet på tjänstedatorer.

För tredje året i rad delade Drottningen ut **The World's Children's Prize** på Gripsholms Slott. Priskommittén, som består av barn, hade utvalt två pristagare att dela första priset, Nkosi Johnson (postumt) för sin kamp för aidsjuka barns rättigheter samt organisationen Maiti Nepal för sin strävan att förhindra handel med flickor från Nepal till bordeller i Indien. Tröstpriset gick till Casa Alianza i Guatemala för dess kamp för barns rättigheter i Centralamerika.

I september invigde Drottningen ett internationellt seminarium med både föreläsningar och workshops över ämnet "**Working Against Child Abuse - With Child In Focus**" på Polishögskolan. Diskussionen rörde främst hur man skall kunna förebygga och åtgärda barnmisshandel. Deltagare var polisorganisationer inom EU och blivande medlemsländer samt från Norge och Island.

I december deltog Drottningen i den tionde sammankomsten i **Fondation pour Enfance** i Versailles om barnens situation och den internationella barnkonventionen på inbjudan av Madame Giscard d'Estaing.

För **Mentor Foundations** verksamhet har Drottningen deltagit i stiftelsens två årliga sammanträden dels i Porto Ceresio i Italien och dels i Los Angeles samt även medverkat vid en insamlingsgala i Berlin.

Mentor Sverige insamlingsstiftelse är mycket aktiv och liksom föregående år delade Drottningen ut filmpriser i årets skolprogram ReAct samt deltog senare samma dag i den konferens som **Socialdepartementets alkoholkommitté** tillsammans med Mentor Sverige arrangerat för att visa fördelen med att mobilisera tonårsföräldrar som resurs i det drog-förebyggande arbetet. I Mentors regi har Drottningen även besökt Maria Ungdom och Länahemmet för utsatta flickor.

Drottningen har liksom under tidigare år överlämnat en rad stipendier inriktade på forskning om barn bl.a. ur **Kungaparets Bröllopsfond** och **Drottning Silvias Jubileumsfond** samt medverkat vid **Barncancerfondens** anslagsutdelning på Stockholms stadshus och vid **Stiftelsen Frimurare Barnhusets** stipendieutdelning.

Drottningen har också besökt Madeira för att delta i styrelsesammanträde i **Prinsessan Dona Maria Amelias stiftelse**. Hospiciet grundades av Kejsarinnan Amalia av Brasilien till minne av dottern Maria Amalia, som 1850 21 år gammal dog i tuberkulos. Hospiciet driver idag ett daghem för äldre, ett sjukhus med 34 bäddar, en lågstadieskola för 600 barn, ett hittebarnshem för 25-30 barn samt slutligen ett barndaghem, som Drottning Silvia invigde vid besöket. Sveriges Konung får årligen en rapport över verksamheten eftersom Kejsarinnan Amalia i sitt testamente uppdrog åt sin syster Drottning Josephine att fortsätta hennes verk. Det högsta ansvaret för stiftelsen har därefter ålegat Sveriges Konung.

H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat

CHEF: HOVMARSKALK ELISABETH PALMSTIERNA. Hovstaten medverkar i förberedelser för och genomförande av Hertiginnans av Halland såväl officiella som privata program samt sköter Hertiginnans korrespondens m.m.

Prinsessan Lilian har under året **delat ut priser**, stipendier eller andra belöningar vid Ingenjörsvetenskapsakademiens och Musikaliska Akademiens högtidssammankomster, vid årsmöten med Sverige-Amerika Stiftelsen och Kungl. Automobilklubben samt vid finalen i Stockholm Open i tennis.

Dessutom har Prinsessan **delat ut stipendier** ur Prins Bertils och Prinsessan Lilians Idrottsfond, Söderbergiska priset i medicin, priser i anslutning till biltävlingen Prins Bertil Memorial på Djurgården, Clarence von Rosens medalj, Frivilliga Skytterörelsens medaljer och Hasselbladspriset.

Prinsessan har medverkat vid **invigningar av utställningen** "En droppe vatten" på Tekniska Museet, Thai Bazaar på den thailändska ambassaden och en Food Bazaar anordnad av Diplomatic Women's Club.

Förutom **deltagande** vid Idrottsgalan i Globen, invigning och jubileumsbankett med anledning av Stockholm 750 år i Stadshuset, Swedish Army Tattoo i Globen och Nobelfestligheterna har Prinsessan närvarit vid utdelningen av Polarpriset och Gastronomiska Akademiens priser och diplom.

Deltagande har även skett vid Riksmötets öppnande, invigningen av utställningen "Modelejon" i Livrustkammaren, Konsertföreningens 100-årsjubileum i Konserthuset och Hallands Akademiens högtidssammankomst med prisutdelning i Falkenberg.

- 21/9 Närvaro vid invigningen av "Internationella Alzhiemerdagen" på Norra Latin i Stockholm
- 23 Invigning av konferensen "Exploring New Horizons in School Leadership for Democratic Schools", Umeå Folkets Hus
- 24 Avskedsaudiens: Finlands ambassadör, Heikki Talvitie med hustru
Avskedsaudiens: Zimbabwes ambassadör John Moyowe
Invigning av utställningen "Impressionism i Norden", Nationalmuseum
- 25 Företrädare: departementsrådet Hans Magnusson
Företrädare: Tillträdande Ambassadören i Tokyo, Mikael Lindström
Förmöte inför Royal Technology Mission i Sverige, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA

- 26 Invigning av ny pappersmaskin vid Hallsta Pappersbruk, Hallstavik
Invigning av Polishögskolans Internationella Seminarium om Barnmisshandel
Utdelning av Marcus Wallenbergpriset, Grand Hôtel
- 27 Högtidliga audienser Finland, Malta, Moldavien, Niger
Företrädare: ryska och svenska läkare ur kursen "Tuberkolos och differentialdiagnostik"
- 28 Besök vid "Ölands Skördefest", Södvik

OKTOBER

- 1 Riksmötets öppnande Gudstjänst, Storkyrkan
Riksmötets öppnande Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet
Konsert, Konserthuset

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

2/10 Intervju för tidningen Die Welt

Tv-intervju för tysk tv

Överlämning av medalj till professor Bengt Saltin och kompositören och sångaren Olle Adolphson

Stipendieutdelning i Stiftelsen Frimurare Barnhuset i Stockholm, Bååtska Palatset

Företråde: Sir Christopher Mallaby, EORTC

Insamlingsevenemang för World Childhood Foundation/Stiftelsen Livslust, Biografen Skandia

3-5 Närvaro vid Symposium om den Heliga Birgitta

Företråde hos Påven Johannes Paulus II samt mässa i Peterskyrkan, Rom

7 Närvaro vid provtur med HMS Visby

8 Intervjuer med journalister från Mexico

Föredragning: ordenskanslern Per Sköld

Företråde: Rotarys Världspresident Mr. Bhichai Rattakul

9-10 Royal Technology Mission, resa i Blekinge

9 Möte med styrelseledamöter i World Childhood Foundation följt av middag, Stockholms Slott

Hovstallet

CHEF: HOVSTALLMÄSTARE JÖRN BECKMANN. Hovstallet har till uppgift att för den Kungliga Familjen och Hertiginnan av Halland svara för transporter med bil samt vid ceremoniella tillfällen med häst och vagn. Hovstallet svarar också för transporter vid högtidliga audienser och av hovets personal. Hovstallet svarar vidare för skötsel av hästar och vård av bil- och vagnpark. Hovstallet har också ansvar för förvaltning, skötsel och vård samt visning för allmänheten av vagnar och andra inventarier av kulturhistoriskt värde.

I Hovstallets organisation finns även **beridare, bilförare, fodermarsk, hovsekreterare, jockey** och **kavaljerskuskar**.

I Hovstallet, med 15 anställda, ingår 14 hästar, övnings- och paradvagnar samt 14 bilar. I Hovstallet finns också ett antal vagnar, selar och uniformer, som inte längre är i bruk.

Expeditionen.

Expeditionen har skött Hovstallets administration. Hovsekreteraren har planerat och lett biltransporterna.

Bilavdelningen

På bilavdelningen har en av de fem bilförarna, vilken tidigare varit tjänstledig för studier, slutat under året. Tjänsten har inte återbesatts utan antalet bilförare var vid årets slut fyra. Två bilar har under året bytts mot nyare modell.

Stallavdelningen

Inom stallavdelningen har beridare, fodermarsk, fem kavaljerskuskar och en jockey arbetat. En av kavaljerskuskarna har varit tjänstledig under fyra månader för ett projektarbete vid Husgerådskammaren. Stallavdelningens personal har fortsatt såväl rid- som körutbildningen under ledning av externa instruktörer. Två nya hästar har köpts in under året och efterträtt en överårig och en sjuk häst. Två nya övningsvagnar har anskaffats. Ytterligare två nya helcollerselar i gammal modell har införskaffats.

En omfattande genomgång har gjorts av det stora förrådet av äldre uniformer och hästutrustning. Efter gallring har alla textilier och allt i päls malbehandlats och återgått till rengjorda och från ohyra sanerade förvaringsutrymmen. Arbetet pågår med att lägga in en detaljerad inventarieförteckning på data. Projektet med en förteckning över Hovstallets vagnar, där bland annat deras status beskrivs, har avslutats under året. Under året har två kupéer genomgått en varsam renovering.

En minitraktor har inköpts för att underlätta arbetet med att hålla ridhusets bottenbeläggning i gott skick.

Stallavdelningens personal har svarat för **visning** av Hovstallet och dess samlingar. Detta har dels skett på förutbestämda allmänna visningstider, dels vid särskilt beställda gruppvisningar. Hovstallet har under året besökts av drygt 4 000 personer i samband med sådana visningar. I samband med firandet av Stockholms 750-årsjubileum 1-8 juni hade Hovstallet öppet dagligen och all personal var engagerad med bland annat utställning i garaget och uppvisningar på gården. 1 723 personer besökte Hovstallet denna vecka.

Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket

CHEF: ÖVERINTENDENT AGNETA LUNDSTRÖM. Husgerådskammaren svarar för förvaltning, vård och underhåll av de kungliga slottens konstverk, möbler och andra inventarier. Möbleringen av slotten ankommer på Husgerådskammaren som även ser till att samlingarna vårdas och bearbetas vetenskapligt. Tillsammans med Ståthållarämbetet svarar Husgerådskammaren för den omfattande visningsverksamheten och försäljningen vid de kungliga slotten.

Till Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket hör också Skattkammaren och Museum Tre Kronor. I Skattkammaren finns riksregalierna utställda. Ansvarigt för dessa är Kammarkollegiet. Bernadottebiblioteket är ett biblioteksmuseum uppbyggt av den Bernadotteska familjens boksamlingar från och med Karl XIV Johan till och med Gustaf VI Adolf.

Vid Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket finns **assistenter, bildarkivarier, bibliotekschef, fotograf, förste intendent, förste konservator, hovsekreterare, husgerådsmästare, intendent, konservatorer, museitekniker, sekreterare, slottsbibliotekarie, sömmerskor, tapetserarmästare och tapetserare.**

Arbetet inom Husgerådskammaren bedrivs på många fronter och med behov av många olika kompetenser. 70 000 inventarier på de tio kungliga slotten representerar tillsammans ett unikt och omistligt kulturarv som kräver underhåll, vård och konservering men också en rationell registrering. Samtidigt som detta viktiga kulturarv skall göras tillgängligt för besökare kommer det också till stora delar till användning vid Kungäpares representation.

Vid Husgerådskammaren finns avdelningen för samlingar och dokumentation, konserveringsavdelningen, husgerådsmästarens avdelning, visningsavdelningen samt Bernadottebiblioteket.

Verksamheten redovisas nedan avdelningsvis med undantag av utställningsprojektet **Krig & Kärlek på tapeten** samt redogörelse för utlån ur de kungliga samlingarna.

Krig & Kärlek på tapeten

I Rikssalen och Serafimerordenssalen på Kungl. Slottet visades som ett bidrag till **Stockholms 750-årsjubileum** den 3 maj–3 september utställningen **Krig & Kärlek på tapeten**. Utställningen, som initierades av H. M. Konungen, omfattade ett tjugotal vävda 1500- och 1600-tals-tapeter ur de kungliga samlingarna, i detta avseende en av Europas främsta.

I det omfattande förberedelsearbetet medverkade såväl personal från avdelningen för samlingar och dokumentation som från konserveringsavdelningen, husgerådsmästarens avdelning och visningsavdelningen. Visningsavdelningen svarade sedan även för visningsverksamheten, liksom för de många löpande specialvisningarna.

- 11/10 World Childhood Foundation studiebesök i St. Petersburg
Utdelning av Carl XVI Gustafs pris till Årets Nybyggare, Näringslivets Hus
Överlämning av nytt fälttecken till Gotlands regemente i Visby
- 12 Insamlingsgala för The Mentor Foundation, Berlin
- 15 Närvaro vid H.K.H. Prins Claus av Nederländerna begravning
- 21 Konselj
Företrädare: professor Lars Engwall
Företrädare: representanter för Universal Records för överlämnande av en guldskiva m.a.a. försäljningen av World Childhood Foundations CD
Avskedsaudiens: Albaniens ambassadör H. Kadare
Intervju för tidningen Fiskejournalen
Företrädare: direktör Per Taube
Närvaro vid konferensen "IT för nya möjligheter i demensvården", Spåravnshallarna, Stockholm
- 22 Styrelsesammanträde med WWF
Närvaro vid konferensen "Bättre vård i livets slutskede", Norra Latin, Stockholm
Sammanträde i Stiftelsen Silviahemmet
Middag hos Mexicos ambassadör mr Jorge Castro-Valle Kuehne, Stockholm
- 23–24 Besök vid American-Swedish Institute, Minneapolis
- 24 Fund-raising gala till förmån för World Childhood Foundation, New York
- 25 Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation, New York
Lunch till förmån för World Childhood Foundation, New York
- 29 Närvaro vid Republiken Finlands president Tarja Halonens lunch för de nordiska statsöverhuvudena
Närvaro vid Nordiska Rådets jubileumssession i Helsingfors
- 30 Sammanträde i Konung Carl XVI Gustafs Stiftelse för Forskning och Utbildning
- 31/10–1/11 Bergslagsjakt

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

NOVEMBER

- 1 Överlämnande av 1:a exemplaret av boken "Victoria, Victoria"
- 3 Sammanträde med Board of Trustees, The Mentor Foundation, Los Angeles
 Galamiddag för The Mentor Foundation, Paramount Studios, Los Angeles

- 4-7 Statsbesök i Mexico
- 5-7 Närvaro i Madrid med anledning av kulturprojektet "Aires de Suecia"
- 8/11-20/12 Praktikarbete vid Svenska Exportrådet i Paris
- 12 Lunch med Styrelsen för Stiftelsen Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur
 Företrädare: Horace Engdahl, Svenska Akademien
 Företrädare: professor Anders Karlqvist
 Närvaro vid föredrag av Herman Lindqvist
 Företrädare: miljökommissionären Margot Wallström och kabinettschefen Rolf Annerberg
 Församlingsafton i Bernadottebiblioteket
- 13 Företrädare: departementsrådet Hans Magnusson
 Utdelning av Prins Eugen-medaljen
- 14 Högtidliga audienser Kuba, Litauen, Albanien, Mongoliet
 Besök på Ersta Diakonisällskap ang. Länna hemmet
 Lunch för f.d. talmannen Birgitta Dahl med make, Stockholms Slott
 Intervju för Deutsche Presse Agentur

Till utställningen utgavs en särskild publikation, **Krig & Kärlek på tapeter**, Atlantis Förlag, författad av tf. förste intendent Ursula Sjöberg som också tillsammans med slottsarkitekten Johan Celsing var ansvarig för utställningen i sin helhet.

Utlån

Ett betydande antal utlån, ca 100 föremål, ur de kungliga samlingarna har skett till tolv utställningar inom och utanför Sverige till; **Prins Eugens Waldemarsudde**, **Livrstkammaren** och **Nationalmuseum**, Stockholm; **Röhsska Konstslöjdmuseet**, Göteborg; **Stiftelsen Läckö slott**, Lidköping; **Stiftelsen Prinsessan Eugenie's Fridhem**, Gotland; **Sofiero slott**, Helsingborg; **Musée National de Château de Versailles** (Réunion des Musées Nationaux); **Kungliga slottet**, Warszawa; **Germanisches Nationalmuseum**, Nürnberg; **Schloss Rheinsberg** (Stiftung Preussische Schlösser und Gärten) samt **Museo Andrea e Blanceflor Boncompagni Ludovisi**, Rom.

I det omfattande arbete som är förknippat med utlånen medverkar förutom avdelningen för samlingar och dokumentation också konserveringsavdelningen och husgerådsmästarens avdelning.

Avdelningen för samlingar och dokumentation

Avdelningen förvaltar statens, de Bernadotteska familjestiftelsernas och H. M. Konungens enskilda samlingar på de kungliga slotten samt har ansvar för slottens möblering. Uppgiften omfattar såväl historiska miljöer som ceremonimöbleringarna vid Kungäprens officiella representation. Under året har avdelningen bland annat handlagt förändringar i Festvåningen och Västra Gästvåningen på Kungl. Slottet i Stockholm. En mer ovanlig händelse var leveransen av en specialritad matta till det rum i Bernadottevåningen där H. M. Konungen tar emot nyanlända ambassadörer. Mattan är ritad av Gunilla Lagerhem Ullberg och tillverkad av Handarbetets Vänner. Kostnaden har till största delen bestritts genom donationer från Estrid Ericsons Stiftelse och Jacob Wallenbergs Stiftelse.

En annan uppgift är att lösa förändrade möbleringar för Kungäprens representation och enskilda boende. Bland annat har en fullständig omarbetning av den, i sektioner, sammanfogade mattan i Karl XI:s galleri skett liksom förnyelse av heltäckningsmattan i Västra Gästvåningens inre sängkammare och nya gardiner i Vita Havet.

För att effektivisera förvaltning och kunskapsinhämtning pågår sedan flera år inskrivning av samlingarnas kataloger i ett särskilt dataprogram, **SUMLE**. Inskrivningen har fortsatt under året och omkring 80 % av huvudkatalogerna finns nu i databasen. Arbetet med att förebygga brandskador har också fortsatt under 2002. Urval och digitalfotografering av föremål som prioriteras för restvärdesräddning är nu slutfört på samtliga de kungliga lustslotten. Residensslotten i Stockholm och Drottningholm återstår.

Avdelningen har vidare besvarat ett stort antal förfrågningar från institutioner och allmänhet samt väglett forskare.

Till avdelningen hör även en fotograf vars uppgifter är nära knutna till dokumentationen av samlingar, slott och ceremonier.

Uppbyggnaden av fotoarkivet har fortsatt, vilket är förutsättningen för att bildbehov inom och utom Hovstaterna skall kunna tillgodoses.

Konserveringsavdelningen

Inom avdelningen finns ateljéer för textil-, metall-, möbel- och allmänkonservering samt för tapetserararbeten. Samtliga ateljéer är engagerade i ovannämnda utlån från de kungliga samlingarna.

Konserveringsavdelningen och husgerådsmästarens avdelning liksom visningsavdelningen deltar varje år i arbeten förknippade med säsongöppnande och -stängning av uteslotten.

Textilkonserveringen arbetade med iordningställandet och hängningen av 26 tapeter till utställningen **Krig & Kärlek på tapeten**. Utställningen medförde också stora arbetsinsatser från tapetserarateljén.

En betydande del av konserveringsavdelningens arbete utgörs av vård och konservering av lös inredning som hör samman med Kungaparets representation. T.ex. de stolar som används vid representationsmiddagarna i Karl XI:s galleri, vid konseljer samt i Pelarsalen, stolar i Don Quijotesalongen, Prinsessan Sibyllas våning samt Vita Havet. Ett flertal möbler som har ett centralt läge i visningsverksamheten och som används i samband med representation har åtgärdats.

Putsning och restaurering av taffelsilver har skett i samband med representationsmiddagarna (metallkonservering). Nya rullgardiner har sytts och hängts upp i Vita Havet (tapetserarateljén).

Textilkonserveringen har utfört vård och konservering av mattor, bl.a. i Kungaparets privata våning, Hovmarskalksämberet samt i representationsvåningen vid Slottsbacken 2. Skadedjurssanering har skett bl.a. genom frysning av uniformer från Hovmarskalksämberet och Hovstallet samt textilier från Solliden, Haga, Rosersberg samt Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.

Tapetserarateljén har tillverkat skyddsgardiner för Tullgarns och Gripsholms Slott samt rullgardiner av 1700-talsmodell för Myntkabinettet på Drottningholms Slott. Tapetserararbeten har utförts på ett trettio-tal tagelklädda stolar från Kungl. Slottet.

Metallkonserveringen har utfört konservering och ombindning av prismsor, samt ombesörjt omelektrifiering av elva ljuskronor från Drottningholms Slott. Tjugo brännförgyllda kandelabrar, ljusarmar och ur från Kungl. Slottet har rengjorts och restaurerats. Kontinuerlig vård och tillsyn har som vanligt skett av silvertronen och silverdopfunten.

Möbelkonserveringen har förutom ordinarie möbelvård på de tio kungliga slotten utfört ett antal större konserveringsuppgifter avseende bl.a. F. A. Ecksteins mästestycke från Gripsholms Slott samt ett flertal stolar från Rosendals Slott.

Allmänkonserveringen har främst arbetat med föremålen från Kungl. Slottet som används vid Kungaparets representation och ceremonier samt med föremål från uteslotten, bl.a. Gustav III:s paviljong på Haga, Kina Slott och Rosendals Slott.

Husgerådsmästarens avdelning

Avdelningen har under året utfört möbleringsarbeten sammanhängande med Kungaparets program, medverkat vid föremålsutlån till andra museer samt vid utställningsproduktion inkluderande skylttillverkning för visning och utställning inom de kungliga slotten.

- 14/11 Möte med 30-klubben, WWF
- 15 Invigning av Näringslivsmässan, Bengtsfors
Närvaro vid Kungl. Örlogsmannasällskapets högtidssammankomst
- 19 Företrädare: Robert Pålman, Stiftelsen Frimurarbarnhuset
Diplomatmottagning
Förmöte inför Royal Technology Mission 2003, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien
- 20 Närvaro vid firandet av Otto von Habsburgs 90-årsdag, Wien
Närvaro vid seminarium på Silviahemmet
- 21 Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet
Företrädare: direktör Per Taube
Middag hos landshövding Mats Hellström, Tessinska palatset
- 22 Besök på Maria Ungdom
Styrelsesammanträde i Mentor Sverige Insamlingsstiftelse
- 26 Styrelsesammanträde med World Childhood Foundation
Avskedsaudiens: Israels ambassadör Elyahu Avidan
- 27 Sammanträde i Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-års fond
Företrädare: fartygschefen Bertil Nordström
Besök vid Huddinge Sjukhus i samband med stiftelsen "Min Stora Dag"

Riksdagssupé, Stockholms Slott

DECEMBER

- 2 Närvaro vid pressmöte samt lunch m.a.a. Madame Giscard d'Estaings Fondation pour l'Enfance 25-årsjubileum samt den tionde sammankomsten om barnens situation, Hôtel Royal Monceau, Paris följt av konsert samt middag, Versaille

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen _____
 Drottningen _____
 Kronprinsessan _____
 Prins Carl Philip _____
 Prinsessan Madeleine _____

4/12 Föredragning, presentation av de nya Nobelpristagarna

Företrädare: statssekreterare Lars Danielsson

Styrelsesammanträde i Stiftelsen Drottning Silvias Jubileumsfond för forskning om Barn och Handikapp

5 Närvaro vid Marché de Design de Decembre, Central Culturel Suedoise, Paris

6 SVT intervju för nyårsprogrammet, Silviahemmet

Möte med representant från Ekerlids förlag för överlämnande av bidrag till Kolmårdens Insamlingsstiftelse, från intäkter av boken "Victoria, Victoria", Sveriges Ambassad Paris

Utdelning av Prix d'Excellence, Parisoperan

10 Avskedsaudiens: Kenyas ambassadör Mr Arap Serгон

Avskedsaudiens: Ukrainas ambassadör Mr Olexander S. Slipchenko

Prisutdelning i Dagens Nyheter "Nutidsorienteringen 2002"

Intervju för tv-programmet "SKURT"

Företrädare för "Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande" (FORMAS)

Företrädare: departementsrådet Hans Magnusson

Närvaro vid överlämnandet av 2002 års Nobelpris, Stockholms Konserthus Bankett i Stockholms Stadshus

Närvaro vid Nobelmiddag, Sveriges Ambassad i Paris

11 Nobelmiddag, Stockholms Slott

Evakuerings- och återställningsarbeten har skett med anledning av SFV:s restaureringar, liksom nödvändigt bistånd med transporter för foto-, tapetserar- och konserveringsateljéer.

I anslutning till lustslottens visningsperiod har för- och eftersäsongsarbeten utförts. Till arbetsuppgifterna hör även att svara för inventarie-redovisning.

Inflyttning i Husgerådskammarens nya magasin har inte kunnat genomföras planenligt då problem i samband med golvbehandlingen ännu inte erhållit sin lösning genom Statens Fastighetsverk. Löpande tillsyn av magasinet åvilar dock husgerådsmästarens avdelning.

Visningsavdelningen

Husgerådskammaren ansvarar för visning av Kungl. Slottet med representationsvåningarna, Bernadottebiblioteket, Museum Tre Kronor, Skattkammaren, Slottskyrkan och Gustav III:s antikmuseum samt Riddarholmskyrkan, Rosendals Slott, Ulriksdals Slott och Gustav III:s paviljong vid Haga. Den sammanlagda öppningstiden under 2002 var 6 360 timmar och antalet besökare 407 062. Ett stort antal specialvisningar gjordes av utställningen **Krig & Kärlek på tapeten**.

2 800 guidade visningar har genomförts varav 780 på engelska. Utbildning av guiderna sker under säsongen genom seminariekvällar. För de säsongsanställda har utbildning i brand- och säkerhet, sjukvård och kassatjänst ägt rum.

Under året har särskilda visningar och tipspromenader gjorts för skoleddiga barn. Även sagostunder för barn har genomförts, varefter barnen fått illustrera i bilder det som berättats för dem. Uppskattade spökhistorier har också berättats i Museum Tre kronor. Årets barnvisningar har varit en succé och deltagandet under hösten slog rekord.

Under **Stockholms 750-årsjubileum**, där också årets **Öppet Slott** ingick, anordnades ett stort antal specialprogram. Även i år genomfördes program på Ulriksdals Slott i samband med **Igelbäckens Dag**.

Visningsavdelningen har deltagit i **TUR-mässan**, Skandinavien största affärsmässa för resebranschen, med närmare 2 000 utställare från hela världen, liksom i den årligen återkommande **Bok- och biblioteksmässan** i Göteborg under temat **En drottning, fem kungar, sex slott och sju bibliotek**.

Skolprogrammen i Museum Tre Kronor och på Drottningholms Slott marknadsfördes bl.a. på mässan **Skolforum** i Stockholm. Ett skolprogram om medeltiden gjordes i samarbete med Stockholms Medeltidsmuseum.

Foldrarna **De Kungliga Slotten** och **Kungliga Slottet** har tryckts i ytterligare ett språk; spanska, och finns nu på totalt sex språk. Ny trycksak på svenska-engelska med orienteringsskiss över Kungl. Slottet trycktes i samband med jubileumsveckan och delades ut gratis till besökare. I samband med invigningen av utställningen **Krig & Kärlek på tapeten** trycktes en folder. Nya utomhusskyltar med öppettider och bilder över alla visningsdelar tillverkades och sattes upp vid Yttre Borggården och Södra Valvet.

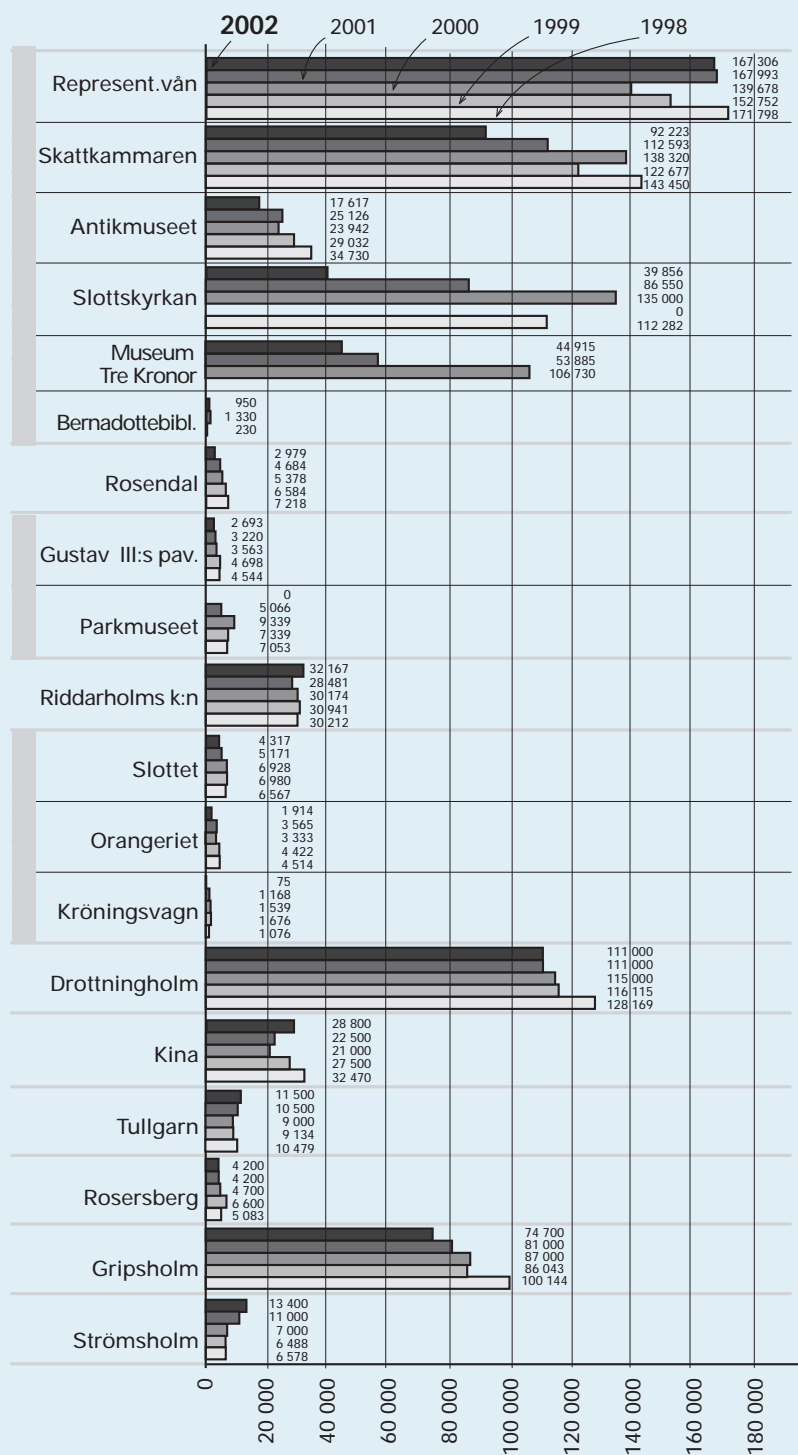
Slottsboden visar ett rikt urval av presenter med anknytning eller förebilder ur de kungliga samlingarna. Nya produkter tas kontinuerligt fram, i år

bl.a. i anslutning till **Stockholms 750 årsjubileum**, men också produkter med anknytning till årets utställning **Krig & Kärlek på tapeten**. Slottsboden stödjer organisationerna **Livslust och World Childhood Foundation** genom försäljning av deras produkter. Slottsboden levererar även varor till de övriga slottsbodarna vid de kungliga slotten.

Musikarrangemang i Riddarholmskyrkan har ägt rum under sommarsäsongen.

ANTAL BESÖK

12/12 Högtidliga audienser:
Jugoslavien, Israel, Sydafrika,
Djibouti

Jullunch med Deutscher
Damenclub, Operaterrassen

Avskedsaudiens: Australiens
ambassadör Stephen Brady

Företrädare: f.d. presidenten
Jimmy Carter och Fru
Rosalynn Carter

Företrädare: riksdagsledamot
Kent Härstedt

Närvaro vid föreställningen
”Morbror Vanja”, Stadsteatern

13 Närvaro vid Prins Carl Philips
officersexamen i Karlskrona
med efterföljande lunch

Företrädare: Mr Anthony H.
Cordesman, Center For Stragic
and International Studies i
Washington och Erik Belfrage,
SEB

16 Företrädare: professor Anders
Karlquist, Elisabeth Kessler,
Ambio och Ann-Sofie Rickby,
Polarforskningssekretariatet

17 Företrädare: statsminister Göran
Persson
Utrikesnämnd

18 Audiens: Afghanistans
president mr Hamid Karzai
Avskedsaudiens: Turkiets
avgående ambassadör
mr Selim Kuneralp

19 Adventsgudstjänst

Jullunch för Hovstaternas
personal

20 Närvaro vid Svenska Akade-
miens högtidssammankomst,
Börshuset

DAGBOK - forts

DELTAGARE

Kungen	
Drottningen	
Kronprinsessan	
Prins Carl Philip	
Prinsessan Madeleine	

21/12 Närvaro vid "Rhapsody in Rock with Magic", Globen	
23 H.M. Drottningens födelsedag	

Verksamhet i projektform

Det forskningsprojekt om **De Svenska Riksregalierna** som sedan 1998 pågår med ekonomiskt stöd från Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien har fortsatt under året.

Kungl. Husgerådskammaren/Hovstaterna deltar i nätverket **Europeiska Kungliga Residens**. Nätverket består bl.a. av **Rosenborgs slott**, Danmark; **Historic Royal Palaces** (där bl.a. **Towern** ingår), England; **Schönbrunn**, Österrike och **Versailles**, Frankrike. Nätverket diskuterar gemensamma frågor som t.ex. visningsverksamhet, restvärdesräddning, trädgårdar och marknadsföring. Nätverket har en gemensam hemsida där bl.a. ett pedagogiskt material visar på kopplingen mellan både tidigare och nuvarande europeiska monarkier. Nätverket stöds av EU.

Bernadottebiblioteket

Bernadottebiblioteket är dels ett bokmuseum över ätten Bernadottes boksamlingar och dels en modern aktiv biblioteks- och forskningsinstitution. Sammanlagt omfattar boksamlingen bort emot 150 000 böcker och fotosamlingen 7-800 000 fotografier.

Verksamheten omfattar vård och forskning kring ätten Bernadottes boksamling, verksbibliotek för Hovstaterna med tyngdpunkt på litteratur om svensk historia och konstvetenskap, den Bernadotteska fotosamlingen och Husgerådskammarens bildarkiv samt utåtriktad verksamhet. Biblioteket och bildsamlingarna står öppna för forskare och utnyttjas flitigt av förlag, tidningar och tidskrifter.

Datoriseringen av bokkatalogen har fortsatt under året med särskild inriktning på Bernadottesamlingen. Det s.k. **musikalierummet** har iordningställt och datakatalogisering av musikaliesamlingens poster har genomförts.

Betydande vårdinsatser har utförts avseende den Bernadotteska fotosamlingen där syrahaltiga förvaringskuvert bytts ut mot syrafria.

Under året har allmänna visningar av biblioteket hållits sista lördagen i varje månad. Visningar har också ordnats för beställda grupper.

Ståthållarämbetet

CHEF: STÅTHÅLLARE BJÖRN SPRÄNGARE. Ståthållarämbetet har till uppgift att inom ramen för den kungliga dispositionsrätten förvalta de kungliga slotten och Kungl. Djurgården med tillhörande byggnader, parker, trädgårdar, jordbruk och skogar samt att aktivt förädla den tillgång i form av kultur- och naturarv som slotten och Djurgården utgör. Dispositionsrätten grundar sig på en överenskommelse 1809/10 mellan dåvarande regenten Karl XIII och Rikens Ständer.

De kungliga slotten utgörs av Stockholms, Drottningholms, Kina, Haga, Ulriksdals, Gripsholms, Rosersbergs, Strömsholms, Rosendals och Tullgarns Slott. Förutom Rosendals Slott, som ingår i den s.k. Djurgårdskassan, ägs slotten och markområdena av staten.

I förvaltningen ingår även Drottningholms Kungsgård, som är en upplåtelse från staten.

Stockholms slottsförvaltning ansvarar inom ämbetet för Stockholms Slott och Hovstallets byggnader, Drottningholms slottsförvaltning för Drottningholms, Tullgarns och Rosersbergs Slott samt Gripsholms slottsförvaltning för Gripsholms och Strömsholms Slott. Kungl. Djurgårdens Förvaltning ansvarar, förutom för Rosendals Slott, även för verksamheten vid Ulriksdals slottsförvaltning till vilken hör Ulriksdals och Haga Slott. Sistnämnda slott är upplåtet till regeringen för dess representation.

För drift och underhåll av slotten svarar Statens Fastighetsverk(SFV) med undantag för Stockholms Slott där slottsförvaltningen har driftansvaret. På Gripsholms och Strömsholms Slott delas driftansvaret mellan SFV och slottsförvaltningen medan Djurgårdsförvaltningen svarar för drift och underhåll av Rosendals Slott.

För driften av parkerna vid slotten svarar respektive slottsförvaltning medan underhållet åvilar SFV.

Slottsförvaltningarna svarar för visning av slott och parker med undantag för Stockholms, Ulriksdals och Rosendals Slott där Husgerådskammaren är ansvarig.

Det årliga statliga anslaget över statsbudgeten samt intäkterna från visning och slottsbodar utgör den huvudsakliga ekonomiska basen för verksamheten vid slottsförvaltningarna.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning och Drottningholms Kungsgård är självförsörjande ekonomiska enheter med egna byggnadsbestånd. Intäkterna kommer huvudsakligen från upplåtelser av mark och byggnader samt beträffande Kungsgården dessutom från avkastning av jord- och skogsbruk.

H.M. Konungens Råd för Mark- och Byggnadsfrågor sammanträder under Konungens ordförandeskap och har förutom riksmarskalken och ståthållaren ledamöter från Riksdagen, Kungl. Vetenskapsakademien, Riksantikvarieämbetet, Statens Fastighetsverk och Stockholms stad. Rådets uppgifter är av informativ och rådgivande karaktär i ärenden som rör dispositionsrätten.

Till Ståthållarämbetet hör **slottsarkitekterna**.

Vidare finns inom ämbetet **byggnadschef, byråsekreterare, drifttekniker, förmän, gårdsmästare, hjortskötare, hovjägare, jägmästare, kanslichef, lokalvårdare, målare, parkarbetare, parkchef, parkingenjör, slottsfogdar, slottsträdgårdsmästare, slottsvakter, slottsvaktmästare, slottsväbel, snickare, systemansvarig, systemtekniker, säkerhetschef, teknisk chef, trädgårdsmästare, verkmästare, växeltelefonister** och **äldfru**. Därtill kommer, framförallt sommartid, ett stort antal tillfälligt anställda.

Kungl. Slottet, Stockholm

Stockholms slottsförvaltning

Säkerhets- och bevakningsavdelningen

Den nya säkerhets- och bevakningsavdelningen har under året tagit ett nytt passersystem i drift. Viss nyanställning av personal har skett och alla slottsvakter har erhållit utbildning i data- och larmoperatörskunskap. Datautbildningen har varit viktig utifrån ambitionen att verksamhetsinformation till och från bevakningscentralen på sikt skall ske via dator.

Ett stort arbete har nedlagts med framtagande av en arbetsordning för slottsvakterna för att få en struktur i gällande rutiner och policies.

Arbete har påbörjats med planering av utbyten av lås i slottet under år 2003.

Slottets delaktighet i firandet av Stockholm 750 år med bl.a. konserter på Inre Borggården, teaterföreställningar och seminarier med de Kungliga Akademierna har medfört stora insatser i säkerhetsåtgärder.

Ombyggnad

Ett omfattande arbete har nedlagts på starkströmsanläggningen i slottets norra länga. Ett nytt ställverksrum har iordningställt med reservkraftmatning till bl.a. den nya hissen och angränsande rum. Arbete har påbörjats med iordningställande av personalrum i Riksmarskalksflygeln för hela slottets personal. Rummen beräknas vara klara för användning i april månad.

Underhåll och drift

Liksom tidigare år har genom Statens Fastighetsverks försorg skett omfattande underhållsarbeten på slottets fönster. Arbetena avslutades under hösten efter tio års arbete med nästan 1 000 fönster.

Installationsarbeten

Arbetet fortsätter med installation av brandlarm i slottet. I Hovstallet har Statens Fastighetsverk låtit installera en ny undercentral för fjärrvärme med ett utrymme för drift och övervakning. I Hovstallet har byggts en bastuanläggning, som invigdes av ståthållaren tillika ledamot i Bastuakademien.

Data

Två nyrekryteringar har genomförts under året vilket har medfört att den operativa datadriften numera helt och hållet utföres av fast anställd personal. Vidare har åtgärder vidtagits för att erhålla en stabilare driftsmiljö. Investeringar i data har under året uppgått till ca 1,3 Mkr. Här ingår byte av servrar och ett trettiotal arbetsstationer samt anordnande av en ny säkerhetslösning genom utbyte av en s.k. brandvägg.

Drottningholms slottsförvaltning med Kungsgården

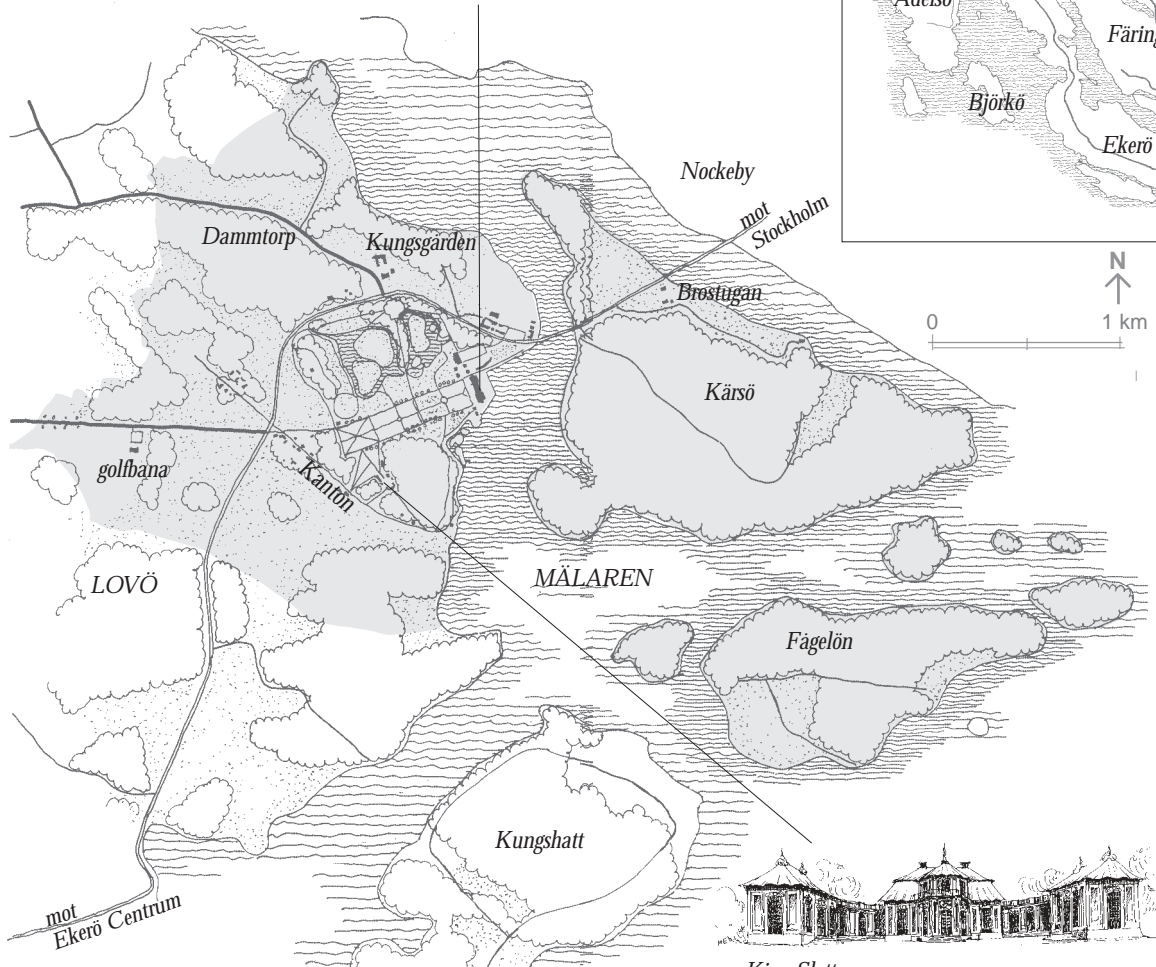
Visningsverksamheten

Antalet besökare vid förvaltningens fyra slott ökade jämfört med föregående år. Det ekonomiska utfallet blev tämligen bra, bl.a. genom att kostnadssidan fortlöpande trimmades.

Ca 111 000 personer besökte Drottningholms Slott, vilket är lika många som året före. För Kina Slott steg antalet besökare till ca 28 800, jämfört med

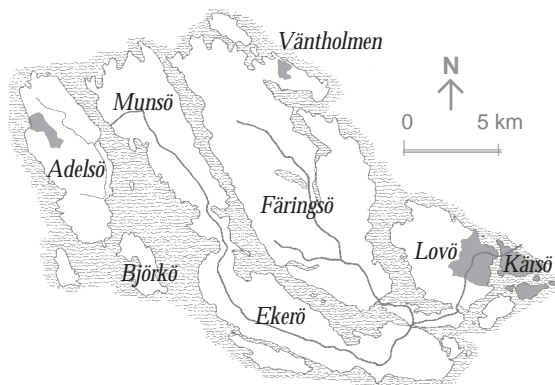

Drottningholms Slott

Kina Slott

Dispositionsrätten i Ekerö kommun

23 200 året före, dvs med ca 25 %. Denna markanta ökning beror till stor del på att besökare under juli t.o.m. september månader transporterades med små elbussar från ångbåtsbryggan till slottet. Denna service gentemot besökarna visade sig mycket uppskattad och om möjligt kommer samma bussprogram att anordnas kommande sommar.

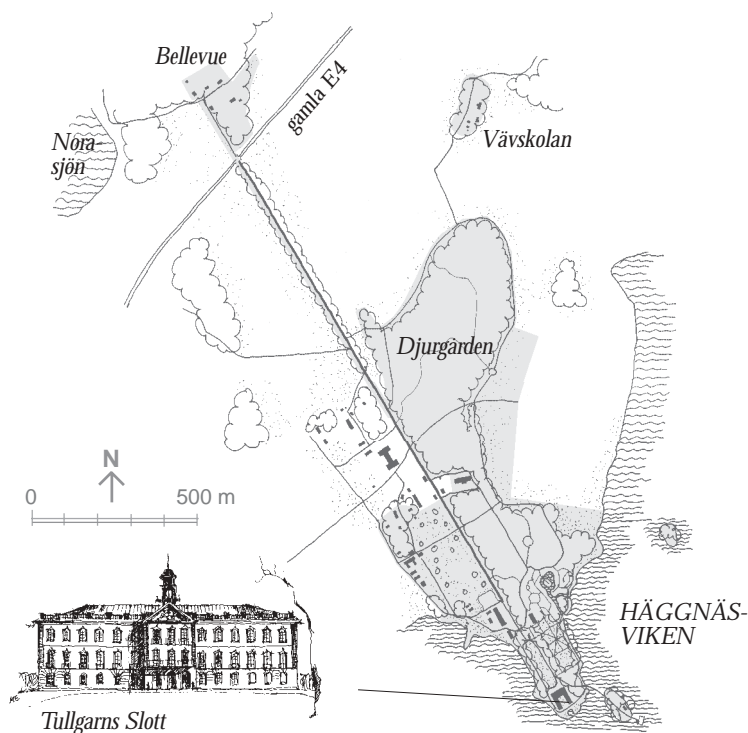
Tullgarns Slott hade under året 11 500 besökare jämfört med 10 500 året före, även det en stor uppgång. Rosersbergs Slott besöktes under året av 4 200 besökare eller lika många som året före.

Slottsbodarna

Slottsboden på Drottningholm sålde under året för ca 1,6 Mkr, vilket innebär en förbättring jämfört med året före. Vid Tullgarn steg försäljningen till 230 000 kronor jämfört med föregående års siffra 185 000 kronor. Slottsboden i Rosersberg sålde för ca 65 000 kronor medan caféet i slottet hade en något högre omsättning.

Parkerna

I Drottningholmsparken har som vanligt anläggnings- och underhållsarbeten genomförts av Statens Fastighetsverk (SFV) under medverkan av slotts-

förvaltningen. Den år 2001 påbörjade renoveringen av Svanhuset beräknas kunna slutföras under år 2003.

Arbetet med etapperna 2 och 3 i förnyelseprogrammet för lindalléerna fortsatte under året med en plantering, vilken gick bra. Den ovanligt heta och torra sommaren gick dock ganska hårt åt de nyplanterade träderna och förmodligen måste ett antal träd bytas ut.

Under året har en ny gräsklippare inköpts. Stor och nödvändig uppmärksamhet har lagts på arbetsmiljöarbetet. Parkarbetet är ofta tungt och de ergonomiska problemen tenderar att öka, vilket måste motverkas.

Förhandlingarna med SFV om parkdriften vid Tullgarn slutfördes under året och driften är nu utlagd på en entreprenör vilket innebär att slottsförvaltningen ej längre har egen personal i parken. Förvaltningens traktor har överförs till Drottningholm liksom en del redskap. Annan utrustning har eller kommer att säljas.

Rosersbergs park har även under det gångna året förtjänstfullt skötts av SFV.

Evenemang

Det dominerande evenemanget under året var anordnandet av en jakt- och fiskemässa efter engelskt mönster i Tullgarnsparken, en s.k. Game Fair. Mässan blev en framgång och besöktes av ca 20 000 personer. Ett mycket professionellt arbete hade utförts av mässarrangören, Allez AB, och allt fungerade synnerligen väl. SFV ställde generösa resurser till slottsförvaltningens och mässarrangörens förfogande. De i mässan deltagande företagen har framfört sin tillfredsställelse med arrangemanget.

Tullgarnsdagen avhölls i juni månad med ett flertal aktiviteter och många besökare i slottet.

På Rosersbergs Slott anordnade slottsförvaltningen i juli månad en kulturhelg med inslag som en konsert samt musikaliska och litterära temavisningar. Även visningar för barn anordnades. Evenemanget var mycket uppskattat. I

parken hölls liksom förra året ett mindre riddarspel med ca 1 500 besökare samt den sedvanliga bilutställningen i augusti månad med omkring 4 000 besökare.

Den årliga julmarknaden avhölls som vanligt i december månad på Drottningholm. Marknaden besöktes under två dagar av ca 17 000 personer, vilket i stort sett var lika många som året före. Det ekonomiska utfallet blev gott.

Byggnader

SFV har under året fortsatt med en rad underhållsarbeten på slotten. På Drottningholms Slott fortsätter de omfattande arbetena med avfärgning av fasaderna, vilka arbeten kommer att slutföras under år 2003. I slottet har en ny sjövärmepump monterats. En fullständig dokumentation av slottet pågår vilket något påverkar visningsverksamheten. Fastigheten Canton 7 och 8 har totalrenoverats och i Kavaljershuset har renovering av två våningar slutförts. En ombyggnad och renovering av den stora våningen i Orangeriet pågår.

Det nya brandlarmet på Tullgarns Slott är nu klart för slutbesiktning. Anslutningen till stallet med flera byggnader har ännu ej påbörjats. En invändig renovering av vissa inre delar av Orangeriet har genomförts.

På Rosersbergs Slott har fönsterrenoveringen fortsatt.

Jakten

Arbetet med jakt och viltvård har fortsatt som förut. Ett stort antal vildsvin har skjutits för att minska skadorna på grödorna. Vildsvinsstammen har växt och kommer att nödvändiggöra en ökad avskjutning i framtiden. Även doviltstammen växer snabbt och större ansträngningar läggs ner på avskjutningen. Antalet kronhjortar verkar öka snabbt.

Hovjägaren svarar utöver jakten på Lovöns och Tullgarns kronoparker även för avskjutningen av dovilt inom Ottenby kronopark. Vinterstammen där är f.n. för stor men kommer att minskas.

Kungsgården

Lantbruket vid Kungsgården har under året lagts ned och arrendet avseende den odlade marken kommer övertas av andra lantbrukare. Odlingen kommer sålunda att fortsätta men ej längre i Kungsgårdens regi. Årets spannmåls-skörd var medelgod.

Viss skogsavverkning har skett i enlighet med den nya skogsvårdsplanen. Det ekonomiska utfallet har därvid varit gott.

På bostadshus och ekonomibygnader har löpande underhållsåtgärder och reparationer företagits.

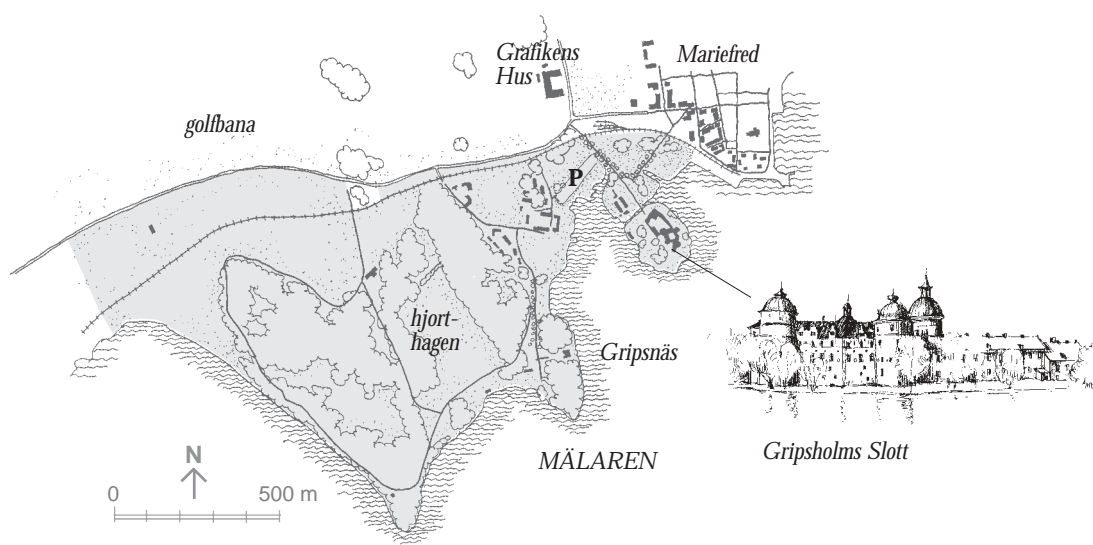
Rosersbergs Slott

Gripsholms slottsförvaltning

Visningsverksamheten

Antalet besökare till förvaltningens två slott, Gripsholm och Strömsholm, minskade marginellt för Gripsholms Slott och ökade för Strömsholms Slott.

74 700 personer besökte Gripsholm för att åse Statens porträttsamling och visningsvåningarna. Jämfört med år 2001 är detta cirka 6 000 besökare färre. Nedgången kan till största delen härledas till det minskade antalet besökande

från USA, som normalt infinner sig under augusti och september. Antalet besökare i slottsparken och i naturreservatet Hjorthagen har varit på ungefär samma nivå, ca 200 000 personer, som föregående år. Bidragande till detta var det vackra vädret med mycket uteaktiviteter under sommaren.

Under visningssäsongen i slottet har Nationalmuseum utöver allmänna visningar erbjudit några temavisningar med fördjupningar i olika tidsepoker och tidstrender. Dessa visningar har varit uppskattade och välbesökta. Vidare har särskilda visningar för skolor genomförts. Dessa besök har föregåtts av hemstudier med för detta ändamål särskilt framtaget pedagogiskt material.

För Strömsholms Slott har det varit ett framgångsrikt år med fler besökande både i visningsverksamheten och vid olika evenemang. Sammantaget har 13 400 personer varit i slottet varav 7 300 på olika visningar. 6 100 personer har deltagit vid bröllop och andra högtidligheter i Slottskapellet samt åhört konserter i Rikssalen.

De årliga ridtävlingarna på banorna i slottsparken lockade upp emot 25 000 åskådare vilket tillsammans med sommarens övriga parkbesökare torde innebära att omkring 75 000 personer har besökt slottsområdet. Trenden är positiv och har också en koppling till den utveckling som sker vid ridsportcentret i Strömsholm.

Parkerna

På Slottsholmen vid Gripsholm har ett tvåårigt restaureringsarbete med park och strandmurar påbörjats. Efter åtskilliga år med gradvis rasering av murarna har detta nödvändiga återställningsarbete inletts. Ett annat syfte är att, enligt tidigare uppgjorda vårdplaner för slottsområdet, återföra anläggningen till den typ av parkanläggning i romantisk stil, som anlades i början på 1900-talet och som behöll sin karaktär in på 1930-talet.

Upprustningen innebär förändring av gångvägssystem, blomsterarrangemang och trädgårdsmöblering samt omplantering och översyn av trädvegetation. Vidare sker en förnyelse av bevattningsanläggningen samt belysningen av vägar och fasader.

Vid Strömsholms Slott har i slottsparken bedrivits utgrävningar genom Statens Fastighetsverks och Riksantikvarieämbetets försorg med syfte att utröna och kartlägga rester av Drottning Katarina Stenbocks köksträdgård från 1500-talet. Trädgården har under århundradena överlagrats med senare tiders köks-

trädgårdar. En första etapp är genomförd och utvärdering pågår. Preliminära resultat tyder på att den äldsta köksträdgården har återfunnits i enlighet med bevarat kartmateriel och skrifter. Intressanta iakttagelser har gjorts avseende vattendammen och dess uppbyggnad samt vattenförsörjning. Sannolikt torde ytterligare fältarbete erfordras innan ett underlag för en eventuell restaurering kan presenteras.

Byggnader

Statens Fastighetsverk har under året fortsatt genomförandet av underhållsarbeten. Vid Gripsholms Slott har tegelarbeten och översyn av fasader skett liksom renovering av årets kvot av fönster. Vidare har Gula längans guidebostad erhållit en genomgripande renovering.

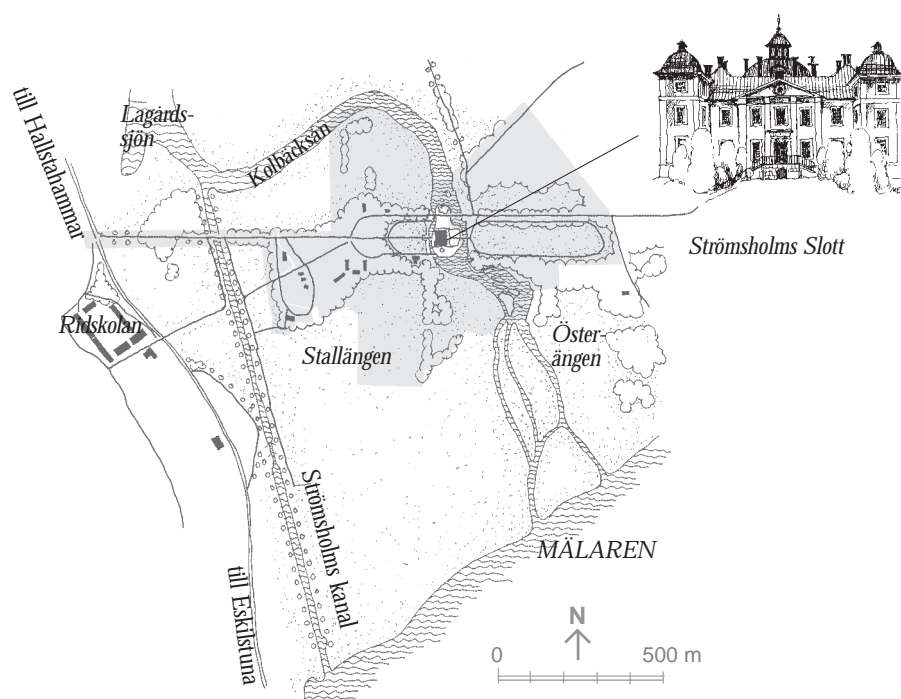
På Strömsholms Slott har renoveringsarbetet med Kungens sängkammare fortsatt. Detta arbete bedöms slutföras under år 2003. Reparation av stengolv i trapphallarna och ombyggnad av entrédisk för visningsverksamheten har genomförts. För att erhålla en bättre och säkrare arbetsmiljö har en ny display för brandlarmsindikering och övervakning installerats vid entrédisken.

Naturreseptatet Gripsholms Hjorthage

Syftet med reservatet är bland annat att bevara den biologiska mångfald som är knuten till de gamla träden, framförallt ek och lind. Därtill finns i reservatet det enda kvarvarande hjorthägnat inom ett kungligt slottsområde med djurgård. Under året har ytterligare en etapp genomförts i arbetet med uppsättandet av ett nytt yttre stängsel. Plantering har genomförts av några hundra trädplanter i ett område som avgränsats med särskilt stängsel inne i reservatet. Hjortstammen utgörs av drygt 100 testade dovhjortar med en balanserad demografisk struktur.

Personal

Under året har slottsförvaltningen, i samma utsträckning som föregående år, förstärkt personalkadern med timanställd personal för olika uppgifter inom förvaltningen. Vissa uppgifter som yttre bevakning och städning av besöks-toiletter har utförts av personal från inhyrda företag.

Utbildning inom brandskydd har under året genomförts av all personal för att befästa kompetensnivån. Vidare har all tillsvidareanställd personal, i form av flera grupparbeten, medverkat i projektet med framtagande av hovstaternas personalpolicy.

Vid Strömsholms Slott har under året, som en följd av överenskommelsen mellan Statens Fastighetsverk och Ståthållarämbetet, en omläggning genomförts beträffande främst slottsförvaltningens uppgifter och ansvar för fastighets-tillsyn av hyresfastigheter. Detta har medfört att förvaltningens personal i ökad utsträckning kan disponeras för den växande besöksverksamheten.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Kungl. Djurgårdens Förvaltning (KDF) förvaltar Konungens enskilda dispositionsrätt till Djurgården och, på uppdragsbasis, den kungliga dispositionsrätten till Haga och Ulriksdal. KDF är självfinansierad, intäkterna från verksamheten skall, enligt överenskommelsen från 1809/10 mellan dåvarande regenten och Rikens Ständer, användas för att förbättra och försköna Djurgården. Förutom till löpande drift och underhåll används intäkterna för olika projekt i takt med det rådande ekonomiska utrymmet. För driften av Haga och Ulriksdal har KDF erhållit ett bidrag på knappt 1,5 Mkr exkl moms från Ståthållarämbetet.

Personal

Under året har arbetsuppgifterna anpassats till den nya organisationen, som genomfördes förra året, och som innebar att ett tiotal tjänster togs bort. Byggnadsavdelningens egen personal har under året minskat med en person som har

startat egen entreprenadverksamhet. Upphandlingar har skett av vissa externa tjänster som tidigare sköttes av förvaltningens egen personal. Eftersom slottsfogden sedan februari månad 2001 varit helt sjukskriven har tillfälliga lösningar erfordrats beträffande chefskapet för förvaltningen.

Evenemang

Kungl. Djurgården är liksom tidigare är attraktivt för olika slags evenemang. Under året har upplätelser skett för bl.a. Prins Bertil Memorial vid Biskopsudden, skärgårdsmarknad, Kustartilleriet/Amfibiekårens högtidlighållande av ett 125 årsjubileum i Galärparken samt ett konstinstallationsprojekt av Tony Oursler vid Djurgårdsbrunn. Tävlingar såsom Tjejtrampet, Tjejmilen, Bellmansstafetten, Blodomloppet, Panterloppet, Stockholm Marathon och en stavgångstävling Djurgården runt har genomförts. Scouter har tävlat vid Stora Skuggan och i Hagaparken, dansbanan vid Stora Skuggan har använts av olika dansföreningar, cirkusföreställningar har skett på Storängsbotten och Luciasimmet har traditionsenligt simmats i Djurgårdsbrunnskanalen. På Fjäderholmarna nya friluftsteater har spelats Hemsöborna.

Även i Hagaparken har förekommit en rad evenemang såsom Sturejoggen, utejympa och en teaterföreställning i slottsruinen om Ronja Rövardotter.

I Ulriksdal har sedvanligt valborgsmässöfirande skett liksom genomförande av slottsgala, Igelbäckens Dag och en höstmarknad. Det numera handikappanpassade Slottskapellet i Ulriksdal är en av landets mest populära vigselkyrkor med många bröllop särskilt under våren.

Byggnader

KDF förvaltar ca 25 000 kvm bostäder och lokaler i byggnader, som liksom tidigare är föremål för in- och utvändigt underhåll. Ett tiotal byggnader har avfärgats och renovering har skett av fasader och fönster. Valet att i större utsträckning använda sig av traditionella material och arbetsmetoder har fallit väl ut. Den största arbetsinsatsen har nedlagts på upprustning och

hyresgäst Anpassning för nya hyresgäster i delar av Lilljanshuset. För resterande delar kommer projektering och upprustningsarbeten att ske under 2003.

På restaurang Amiralen har utvändig renovering skett inklusive omläggning av taket. Ianspråktaget markområde för verksamheten har utökats.

Ett nytt fårhus har byggts vid 4 H-gården på Stora Skuggan och kommer att tas i bruk under våren 2003.

På Fjäderholmarna har två nya verksamheter etablerats. Bergrummet invid Östersjöakvariet har inretts till brännvinsmuseum där även en framtida produktion planeras. Evenemangsområdet på ön har kompletterats med en läktare och en ny scen.

Grönområden

Ett råd för skötselfrågor med arbetsnamnet Djurgårdsrådet har tillskapats. I rådet ingår förutom personal från STÄ och KDF externa specialister inom natur, kultur, rekreation och kretslopp. Arbete har inletts med att under rådets överinseende arbeta fram en övergripande skötselplan.

Trädvårdsavtal har träffats med Trädmästarn och skogsvårdsavtal med Skogs-sällskapet.

Röjning har skett av ca 4 ha och gallring inom 2 ha. Inom ramen för betesprojektet i samarbete med Världsnaturfonden har frihuggning skett av huvudstammar i 4 ha hagmark. Frihuggning har också skett av samtliga registrerade gamla ekar och tillväxtekar på Djurgården. Tre föryngringsytor har planterats på Norra Djurgården. Tolv almsjukedrabbade almar har avverkats och destruerats.

Skogsinventeringen är numera sammanställd och finns i digital form. Lantbruksuniversitetet sammanställer en skriftlig rapport som beräknas vara färdig under år 2004.

För tredje gången har KDF stått som värd för kursen "Skog i staden". KDF arbetar vidare i EU-lifeprojektet med syftet att pröva nya vägar att stimulera till ökad rekreation i tätortsnära skog och natur. Projektet kommer att pågå till år 2005.

En brygga har anlagts vid fiskestugan i Laduviken och broräcken vid utloppet från sjön har reparerats. Ett vindskydd med eldplats vid sjön har byggts.

Fårbete har skett även denna sommar på ca 18 ha på norra och södra Djurgården, varav ca 2 ha fornlämningsområde har betats tillsammans med nötboskap. För nötboskapen har vid Fisksjöäng iordningställts vindskydd med el och vatten för att möjliggöra åretombete.

Åren 2001–02 sköts på Djurgården 15 rådjur vilket kan jämföras med 40 skjutna djur under åren 1997–98.

Den stora populationen av den fridlysta vitkindade gåsen upplevs fortfarande av många som ett problem framförallt på södra Djurgården. Länsstyrelsen har under året givit tillstånd för att pricka äggen i 50 reden på Ängsholmen och skjuta 20 märkta fåglar.

För beskärning av träden i Galärparken har några arborister anlåtats som entreprenörer. Entréområdet vid restaurang Amiralen har handikappanpassats och upprustats med nya gångvägar och sittplatser. Grusvägarna i Lusthus-

porten har genomgått en renovering. Med hjälp från Gatu- och Fastighetskontoret har handikappslinjan runt Blockhusudden renoverats.

De olika evenemang som numera sker på Norra Djurgården har medfört att området blivit mera känt och att antalet besökare har ökat. Äppelträdgården vid Stora Skuggan besöktes under året av Pomologiska föreningen.

Det ökade antalet bostäder och kontor i anslutning till Hagaområdet har medfört att fler besöker området. Detta har fått till följd en ökad nedskräpning inom området, något som även gäller inom andra förvaltade grönområden. Den s.k. Tjänstemannavillan, från den tid då Stockholms stad var ansvarig för området, har rivits och marken återställt till grönyta.

I samarbete med Statens Fastighetsverk har en trädvårdsplan upprättats för alléerna i området. Trädvård har utförts på träden i anslutning till Ulriksdals Slott. Boskéerna i parken har åtgärdats för att återfå ett mer historiskt utseende. Arbetet har utförts av förvaltningens egen personal.

Kungl. Slottsstaten

Årsbokslut 2002

Resultaträkning _____	43
Balansräkning _____	43
Anslagsredovisning _____	44
Finansieringsanalys _____	44
Noter _____	45
Sammanställning över väsentliga uppgifter _____	46
Resultat per verksamhet _____	46
Revisionsberättelse _____	47

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Årsbokslut 2002

Resultaträkning _____	48
Balansräkning _____	48
Noter _____	49
Revisionsberättelse _____	50

Kungl. Slottsstaten

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2002	2001
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	41 173	42 921
Intäkter av avgifter och andra ersättningar		40 684	42 660
Intäkter av bidrag	2	2 709	2 255
Finansiella intäkter		826	828
Summa intäkter		85 392	88 664
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-48 805	-51 683
Övriga driftskostnader		-31 900	-36 505
Finansiella kostnader		-6	-3
Avskrivningar		-2 753	-2 493
Summa kostnader		-83 464	-90 684
Verksamhetsutfall		1 928	-2 020

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	021231	011231
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillg. 4			
S:a matr. anläggningstillgångar		4 408	5 427
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfrist. värdepappersinneh. 5		1 021	1 021
Långfristiga fordr. hos myndigh. 6		5 727	5 434
S:a finans. anläggningstillgångar		6 748	6 455
Varulager m.m. 7			
Summa varulager m.m.		4 674	3 979
Fordringar			
Kundfordringar		917	1 335
Fordringar hos myndigheter		1 731	2 143
Övriga fordringar		24	291
Summa fordringar		2 672	3 769
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader 8		2 023	416
Upplupna bidragsintäkter		0	8
Övriga upplupna intäkter		155	120
S:a periodavgränsningsposter		2 178	544
Avräkning med statsverket 9			
S:a avräkning med statsverket		66	0
Kortfristiga placeringar 10			
Summa kortfristiga placeringar		34	31
Kassa och bank			
Behållning hos Riksgäldskontoret		6 406	9 816
Kassa, postgiro och bank		15 098	12 507
Summa kassa och bank		21 504	22 323
Summa tillgångar		42 284	42 528

	Not	021231	011231
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserad kapitalförändring 11		27 854	29 581
Kapitalförändring enligt resultaträkn.		1 928	-2 020
Summa kapital		29 782	27 561
Skulder m.m.			
Skulder till myndigheter		2 617	2 575
Leverantörsskulder		3 448	4 709
Övriga skulder		784	768
Summa skulder m.m.		6 849	8 052
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader 12		3 733	4 778
Oförbrukade bidrag 13		1 747	1 718
Övriga förutbetalda intäkter		173	419
S:a periodavgränsningsposter		5 653	6 915
Summa kapital och skulder		42 284	42 528
Ställda säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser		inga	inga

Anslagsredovisning

Belopp i tkr

Redovisning mot anslag

Kungliga Slottsstaten 90:1	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp
Anslagspost 2	0	42 809	42 809	-85 764	44 591	1 636

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Not	2002	2001
Drift			
Kostnader exklusive avskrivningar		-80 711	-88 191
Finansiering genom avgifter och bidrag:			
Intäkter av anslag	1	41 173	42 921
Intäkter entréer, visning och försäljning	14	40 661	42 648
Intäkter bidrag		2 709	2 255
Övriga intäkter		826	828
Summa medel för finansiering av drift		85 369	88 652
Ökning av lager		-695	
Minskning av lager			855
Ökning av kortfristiga fordringar		-539	-1 327
Ökning av kortfristiga skulder			1 484
Minskning av kortfristiga skulder		-1 693	
Kassaflöde från drift		1 731	1 473
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar		-1 744	-2 768
Summa investeringsutgifter		-1 744	-2 768
Finansiering av investeringar			
Försäljning av anläggningstillgångar		32	28
Summa medel för finansiering av investeringar		32	28
Förändr. av kortfrist. fordringar och skulder avs. investeringar		-772	885
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-2 484	-1 855
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-753	-382
Specifikation likvida medel			
Likvida medel vid periodens början		22 323	22 705
Ökning av kassa och postgiro			24
Minskning av kassa och postgiro		-122	
Ökning av tillgodohav. hos Riksgäldskontoret			287
Minskning av tillgodohav. hos Riksgäldskontoret		-3 409	
Minskning av banktillgodohavande			-550
Ökning av banktillgodohavande		2 712	
Ökning av fordran på statsverket		66	
Minskning av fordran på statsverket			-143
Summa förändring av likvida medel		-753	-382
Likvida medel vid periodens slut		21 570	22 323

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp i tkr

Beviljade dispenser från förordn. och föreskrifter

Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag skall med undantag av föreskriften i 2 kap 4§ om resultatredovisning tillämpas på Kungl. Slottsstaten (anslagspost 2). I stället för resultatredovisning skall Hovstaterna lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Verksamhetsberättelsen skall koncentreras på verksamheterna vid Ståthållarämbetet och Kungl. Husgerådskammaren.

Värdering av fordringar och skulder

Kundfordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga tillgångar är värderade till anskaffningsvärden. Intäkter och kostnader är periodiserade enligt god redovisningssed.

Disposition av egna medel

Föregående år disponerades 1,1 Mkr, huvudsakligast för investeringar i datanätet. För innevarande år har inga egna medel tagits i anspråk.

Noter till bokslutet

Not	2002	2001
1 Intäkter av anslag		
Årets anslag enligt regleringsbrev	42 809	43 064
Ej utnyttjat anslag	-1 636	-
Överfört anslag avs. föregående år	-	-143
Summa intäkter av anslag	41 173	42 921
2 Intäkter av bidrag		
Bidrag till forskn. om riksregalierna	-	270
Arbetsmarknadsbidrag	-	135
Arealbidrag, miljöstud o ekolog. odl.	504	470
Bidr. till visningsverksamh. Sth. Slott	170	170
Bidr. till forskning om Stockholms		
Slotts inredningshistoria	610	310
Bidrag till Romutställning	193	140
Bidrag till konservering o renovering	19	100
Bidrag till audiensmatta	250	600
Bidrag till tapetutställning	664	-
Bidrag till utställn. om Lovisa-Ulrica	150	-
Bidrag till inventarietköp	48	-
Bidrag till skolprojekt	30	-
Bidrag till uniformer	26	-
Övriga bidrag	45	60
Summa intäkter av bidrag	2 709	2 255
3 Kostnader för personal		
Lön	-35 488	-35 962
Sociala avgifter	-13 313	-14 527
Periodisering av upplupen lön, övertid och semesterlöneskuld	789	-343
Övriga personalkostnader	-793	-851
Summa personalkostnader	-48 805	-51 683
4 Generell avskrivningstid är 5 år. Beloppsgränsen för investeringar uppgår till 10 000 kr. Fr.o.m. innevarande år avskrivs dock datorer på 3 år.		
Materiella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	17 417	14 689
Återförda ackum. anskaffningsvärde avser sålda inventarier	-117	-40
Årets inköp	1 744	2 768
S:a ackum. anskaffningsvärden	19 044	17 417

Accumulerade avskrivningar	-11 990	-9 522
Återförda ackum. avskrivningar avser sålda/utrang. inventarier	108	25
Årets avskrivningar	-2 754	-2 493
S:a ackumulerade avskrivningar	-14 636	-11 990

Bokfört värde **4 408** **5 427**

5 Andra långfristiga värdepappersinnehav

SEB Avkastningsfond 108 388 andelar	1 021	1 021
Marknadsvärde	1 115	1 094

6 Långfrist. fordringar hos myndigheter

Bokfört värde Grusmedelsfonden	5 727	5 434
Marknadsvärde	7 946	9 549

7 Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den s.k. först-in först-ut principen respektive verkligt värde. Inkuransrisker har därvid beaktats.

8 Förutbetalda kostnader

Parkskötsel Haga/Ulriksdal	1 428	
Telia	377	258
Övriga	164	158
Summa förutbetalda kostnader	2 023	416

9 Avräkning med statsverket

Ingående balans	-	143
Anslag (statsbudgeten)	41 173	42 921
Anslagsm. som tillförts räntekonto	-41 107	-43 064
Utgående balans	66	0

10 Värdepapper och andelar

Bokfört värde andelar, Odal samt OK	34	31
-------------------------------------	----	----

11 Balanserad kapitalförändring

Balanserat resultat	22 127	24 148
Bokfört värde Grusmedelsfonden	5 727	5 434
S:a balanserad kapitalförändring	27 854	29 581
Marknadsvärde Grusmedelsfonden	7 946	9 549

12 Upplupna kostnader

Upplupen övertidsskuld	336	378
Upplupen löneskuld	213	323
Upplupen semesterskuld	2 025	2 440
Sociala avgifter för upplupen övertids-, timlöne- samt semesterskuld	1 008	1 230
Övriga upplupna kostnader	151	407
Summa upplupna kostnader	3 733	4 778

13 Oförbrukade bidrag

Återstående medel beviljade för inredning av magasinsbyggnad	853	853
Bidrag till Romutställning år 2002	341	235
Bidrag till matta för audiensrummet	-	250
Bidrag till konserveringsändamål	79	48
Bidrag till tapetutställning	-	332
Bidrag till uniformer	474	-
Summa oförbrukade bidrag	1 747	1 718

14 Intäkter entréer, visning o försäljning m.m.

Intäkter av avgift. o andra ersättn.	40 684	42 660
Reavinst inventarieförsäljning	-23	-12
Summa intäkter entréer m.m.	40 661	42 648

Stockholm 17 februari 2003
Gunnar Brodin, Riksmarskalk

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2002	2001	2000	1999	1998
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad men ej utnyttjad	2 900	2 900	2 900	3 400	6000
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	2 000	1 700	1 700	3 548
Under året maximalt utnyttjad	0	0	1 686	2 264	0
Ränteintäkter					
Riksgäldskontoret	333	352	226	99	265
Bank inkl. utdelning värdepapper	488	475	662	635	806
Anslagskredit					
Beviljad	1 300	1 300	1 870	1 870	1 774
Utnyttjad anslagskredit	0	0	143	264	0
Arbetskraft och anställda					
Antal årsarbetskrafter	155	165	168	155	145
Driftkostnad per årsarbetskraft	521	534	487	500	458
Medeltal anställda kvinnor	72	77	74		
Medeltal anställda män	83	88	94		
Årets kapitalförändring	1 928	-2 020	-1 595	689	-334
Balanserad kapitalförändring	27 854	29 581	30 884	29 896	29 945
varav Grusmedelsfonden	5 727	5 434	5 141	4 842	4 557

Resultat per verksamhet

Belopp i tkr	Stockholms slottsförv.	Drottning- holms slottsförv.	Grips- holms slottsförv.	Kungl. Husgeräds- kammaren	Projekt	Totalt
Intäkter						
Entréer/guidearvoden	480	7 297	3 442	15 741		26 960
Försäljning böcker vykort m.m.		1 844	521	4 093		6 458
Intäkter av bidrag		361	264	170	1 914	2 709
Övriga intäkter	2 040	3 820	971	435	-2	7 264
Summa intäkter	2 520	13 322	5 198	20 439	1 912	43 391
Kostnader						
Kostnader för personal	-11 706	-12 844	-6 552	-17 490	-1 342	-49 934
Övriga driftskostnader	-11 720	-7 753	-2 123	-8 719	-1 456	-31 771
Finansiella kostnader	-2			-4	0	-6
Avskrivningar	-1 383	-639	-392	-340	1	-2 753
Summa kostnader	-24 811	-21 236	-9 067	-26 553	-2 797	-84 464
Resultat	-22 291	-7 914	-3 869	-6 114	-885	-41 073
Resultat						-41 073
Ränteintäkter						826
Gemensamma intäkter						2
Gemensamma kostnader, reglering semester- och övertidsreserv						1 000
Anslagspost 2 Kungl. Slottsstaten, ordinarie anslag						41 107
Anslagspost 2 Kungl. Slottsstaten, extraanslag						1 702
Ej utnyttjat anslag						-1 636
VERKSAMHETSUTFALL						1 928

Utdrag ur

Revisionsberättelse

2003-03-27

2003:40(76)

Revisionsberättelse för Kungl. Slottsstaten

Riksdagens revisorer har granskat årsredovisningen för verksamhetsåret 2002. Vid granskningen har Riksdagens revisorer biträtt av auktoriserade revisorer Robin Holmberg och Roland Nilsson från KPMG.

Årsredovisningen har upprättats enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Kungl. Slottsstaten undantas från föreskriften i 2 kap. 4 § om resultatredovisning.

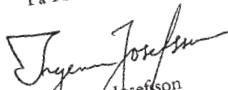
Årsredovisningen med bokslut per 2002-12-31 är enligt vår uppfattning rättvisande. Granskningsutlåtande samt bokslutrapport, undertecknade av de auktoriserade revisorer, bifogas.

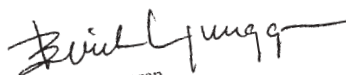
Detta ärende har avgjorts av revisorer i plenum den 27 mars 2003. I beslutet har deltagit revisorer Ingemar Josefsson (s), Anders G Högmark (m), Per Rosengren (v), Anita Jönsson (s), Gunnar Andrén (fp), Agneta Lundberg (s), Kenneth Lantz (kd), Bengt Silfverstrand (s), Conny Öhman (s), Ann-Marie Fagerström (s) och Lennart Hedquist (m).

Vid ärendets slutliga handläggning har vidare närvarit kanslichef Åke Dahlberg och administrativ chef Berit Ljunggren (föredragande).

Stockholm den 27 mars 2003

På Riksdagens revisorers vägnar

Ingemar Josefsson
Ordförande

Berit Ljunggren
Föredragande

Utlåtande över utförd granskning av årsredovisning och bokslut avseende räkenskapsåret 2002 för Kungl. Slottsstaten

KPMG är utsedda att biträda Riksdagens revisorer såsom utomstående sakkunniga vid granskning av Kungl. Slottsstaten.

Avsikten med detta utlåtande är att det skall tjäna som underlag för Riksdagens revisorers bedömning av Kungl. Slottsstatens årsredovisning för 2002 och bokslut per 2002-12-31.

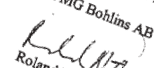
Vi har granskat Kungl. Slottsstatens årsredovisning och underliggande dokumentation i syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att revisionen planerats och genomförts för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna samt att pröva redovisningsprinciperna och bedöma den samlade informationen i årsredovisningen.

Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med det undantag som gäller för Kungl. Slottsstaten om resultatredovisning.

Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av Kungl. Slottsstatens resultat och ställning.

Vi föreslår att Riksdagens revisorer tillstyrker att resultaträkning och balansräkning fastställs.

Stockholm den 5 mars 2003

KPMG Bohlins AB

Roland Nilsson
Auktoriserad revisor

Robin Holmberg
Auktoriserad revisor

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2002	2001
Intäkter			
Hyses- och arrendeintäkter		43 956	46 525
Övriga rörelseintäkter		4 190	4 723
Summa intäkter		48 146	51 248
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader		-25 150	-23 756
Övriga externa kostnader		-8 758	-10 379
Personalkostnader	1	-15 616	-16 010
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	2	-2 450	-2 642
Jämförelsestörande poster	3	1 303	0
Summa kostnader		-50 670	-52 787
Rörelseresultat		-2 525	-1 539
Resultat från finansiella poster			
Förlust vid försäljning av värdepapper		-2 849	0
Ränteintäkter		1 001	999
Räntekostnader		-7	-1
Summa finansiella intäkter & kostnader		-1 855	998
Årets resultat		-4 380	-541

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	021231	011231
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	2	1 959	5 430
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfrist. värdepappersinnehav	5	24 221	23 492
S:a anläggningstillgångar		26 180	28 922
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		8 681	7 288
Övriga fordringar		389	586
Förutbet. kostn. och upplupna intäkt.		1 688	1 513
Summa kortfristiga fordringar		10 758	9 387
Kortfristiga placeringar	6	3 460	10 850
Kassa och bank		17 875	8 890
S:a omsättningstillgångar		32 093	29 127
S:a tillgångar		58 273	58 049

	Not	021231	011231
KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Fondkapital	5	24 221	23 492
Balanserade medel		12 796	13 337
Årets resultat		-4 380	-541
Summa eget kapital		32 637	36 288
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 114	4 006
Övriga skulder		4 782	2 918
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7	16 740	14 837
S:a kortfristiga skulder		25 636	21 761
S:a eget kapital och skuld.		58 273	58 049
Ställda säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser		inga	inga

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i tkr

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Not	2002	2001
1 Anställda och personalkostnader		
Antal årsarbeten	35	42
Varav män	66%	80%
Löner och sociala kostnader		
Lön	7 783	9 572
Sociala kostnader	2 511	3 091
2 Maskiner och inventarier		
Avskrivningarna enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad ekonomisk livslängd på 5 år		
	021231	011231
Ingående anskaffningsvärden	22 628	21 746
Nyanskaffningar	250	882
Avyttringar	-8 568	0
Summa anskaffningsvärden	14 310	22 628
Ingående avskrivningar	-17 198	-14 556
Återförda avskriv. på avyttringar	7 297	0
Årets avskrivning	-2 450	-2 642
Accumulerade avskrivningar	-12 351	-17 198
Bokfört värde	1 959	5 430
3 Jämförelsestörande poster	2002	2001
Vinst avyttrade inventarier	1 303	0

4 Kungl. Djurgårdens förvaltning förfogar enligt den Kungliga dispositionsrätten över fastigheter på norra och södra Djurgården.

	Taxeringsvärde
Småhus/tomt för småhus	411 320
Hyreshus bostäder/tomt för hyreshus	71 658
Hyreshus lokaler	87 918
Industri/elproduktionsenhet	6 745
	577 641

5 Långfristiga värdepappersinnehav

Kungl. Djurgårdens förvaltnings fonders nettotillgångar enligt förvaltarens, Kammarkollegiet, bokslut.

	021231	011231
Särskilda pensionsmedel	16 298	15 570
Djurgårdsfonden	7 923	7 922
Bokfört värde	24 221	23 492
Marknadsvärde	30 462	38 150

6 Kortfristiga placeringar

	Bokfört värde Markn.vär.	
Institutionella fonder	3 460	3 530

7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	021231	011231
Fakturerade hyror och arrenden avseende nästkommande år	15 099	12 412
Övriga poster	1 641	2 425
	16 740	14 837

Stockholm den 18 februari 2003

Gunnar Brodin
Riksmarskalk

Utdrag ur

Revisionsberättelse

2003-03-27

Dnr 2003:41(76)

Revisionsberättelse för Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Riksdagens revisorer har granskat årsredovisningen för verksamhetsåret 2002. Vid granskningen har Riksdagens revisorer biträtt av auktoriserade revisorer Robin Holmberg och Roland Nilsson från KPMG.

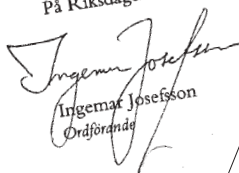
Årsbokslut per 2002-12-31 är enligt vår uppfattning rättvisande. Granskningsutlåtande samt bokslutsrapport, undertecknade av de auktoriserade revisorererna, bifogas.

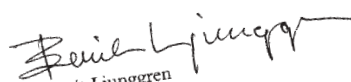
Detta ärende har avgjorts av revisorererna i plenum den 27 mars 2003. I beslutet har deltagit revisorererna Ingemar Josefsson (s), Anders G Högmark (m), Per Rosengren (v), Anita Jönsson (s), Gunnar Andrén (fp), Agneta Lundberg (s), Kenneth Lantz (kd), Bengt Silfverstrand (s), Conny Öhman (s), Ann-Marie Fagerström (s) och Lennart Hedquist (m).

Vid ärendets slutliga handläggning har vidare närvarit kanslichef Åke Dahlberg och administrativ chef Berit Ljunggren (föredragande).

Stockholm den 27 mars 2003

På Riksdagens revisorers vägnar

Ingemar Josefsson
Ordförande

Berit Ljunggren
Föredragande

Utlåtande över utförd granskning av årsredovisning och bokslut avseende räkenskapsåret 2002 för Kungl. Djurgårdens Förvaltning

KPMG är utsedda att biträda Riksdagens revisorer såsom utomstående sakkunniga vid granskning av Kungl. Djurgårdens förvaltning.

Avsikten med detta utlåtande är att det skall tjäna som underlag för Riksdagens revisorers bedömning av Kungl. Djurgårdens förvaltning.

Vi har granskat Kungl. Djurgårdens Förvaltnings årsredovisning och underliggande dokumentation i syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskningen har utförts enligt god revisionsäsa. Det innebär att revisionen planerats och genomförts för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen inte belopp och annan information i räkenskapshandlingarna samt att pröva redovisningsprinciperna och bedöma den samlade informationen i årsredovisningen.

Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av Kungl. Djurgårdens Förvaltnings resultat och ställning.

Vi föreslår att Riksdagens revisorer tillstyrker att resultaträkning och balansräkning fastställs.

Stockholm den 5 mars 2003

KPMG Bohlins AB

Roland Nilsson
Auktoriserad revisor

Robin Holmberg
Auktoriserad revisor

Från jubileumsutställningen "Krig & Kärlek på tapeten"

Foton: ALEXIS DAFLOS, Kungl. Husgerådskammaren

DE KUNGLIGA SLOTTEN:

- Stockholms Slott
- Rosersbergs Slott
- Drottningholms Slott
- Kina Slott
- Tullgarns Slott
- Gripsholms Slott
- Strömsholms Slott
- Ulriksdals Slott
- Gustav III:s Paviljong
- Rosendals Slott

UTGIVEN AV:
Kungl. Hovstaterna
Kungl. Slottet
111 30 Stockholm
Tel. 08 - 402 60 00
www.royalcourt.se